

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
Кафедра романо-германської філології

Рекомендовано до захисту
Протокол засідання кафедри № _____
від «_____» _____ 2024 р.
Завідувач кафедри _____
(прізвище та ініціали)

(підпис)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
ПИСЬМОВИЙ ТА УСНИЙ ПЕРЕКЛАД У КОНТЕКСТІ НАДАННЯ
ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ (на прикладі Королівства Іспанії)

Виконавець:

студентка: II курсу магістратури, групи
ІМПЗ-61

Кісельова Анастасія Олегівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник роботи:

кандидат пед. наук,

Бочарникова Тетяна Федорівна
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Підсумкова оцінка:

за національною шкалою:

кількість балів: _____

Підпис керівника

Кваліфікаційну магістерську роботу захищено на засіданні Екзаменаційної комісії

Протокол № _____ від «_____» _____ 2024 р.

Голова Екзаменаційної комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ У КОНТЕКСТІ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ 7	
1.1. Дефінітивна характеристика ключових понять	7
1.2. Поняття мовного асистента: ролі та обов'язки	16
1.3. Культурно-історичні та лінгвістичні аспекти, пов'язані з передачею та адаптацією імен по батькові	21
Висновки за розділом 1.....	24
РОЗДІЛ 2. МОВНІ ТА КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ В КОНТЕКСТІ НАДАННЯ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ	25
2.1. Мовні і культурні бар'єри	25
2.2. Культурна та соціолінгвістична адаптація власних назв	43
2.3. Функціональні обов'язки мовних асистентів у різних контекстах тимчасового захисту	51
Висновки за розділом 2	61
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	65
ДОДАТКИ	71

ВСТУП

Розпочате у 2022 році повномасштабне вторгнення в Україну спричинило одну з найгостріших гуманітарних криз у Європі за останні десятиліття, яка призвела до переміщення мільйонів людей як всередині країни, так і за її межами. У цьому контексті письмовий та усний переклад стали критично важливими для забезпечення прохачам тимчасового захисту доступу до основних послуг, таких як медичне обслуговування, правова допомога та соціальна підтримка в Королівстві Іспанії. Без ефективної комунікації ці люди стикаються з додатковими бар'єрами, які посилюють їхню вразливість і перешкоджають інтеграції в іншомовний соціальний простір.

Крім того, правильний переклад українських імен по батькові, важливість помічників у спілкуванні та переклад документів, що посвідчують особу, є критично важливими аспектами, які потребують особливої уваги. Помилки в цих процесах можуть призвести до значних юридичних, адміністративних та соціальних проблем. Тому вивчення цих аспектів є не лише актуальним, але й необхідним для покращення гуманітарного реагування та захисту прав прохачів тимчасового захисту.

Європейський Союз організував процеси надання притулку та переселення для українців, які шукають захисту в країнах-членах ЄС. Ці процеси включають в себе спеціальні програми, спрямовані на забезпечення захисту та підтримки, які передбачають активацію механізму тимчасового захисту, передбаченого Директивою ЄС [5].

Через рік після російського вторгнення Іспанія надала понад 168 000 посвідок тимчасового захисту біженцям від російської агресії проти України. Станом на 21 лютого 2023 року Управління у справах притулку та біженців (Oficina de Asilo y Refugio) Міністерства внутрішніх справ та Національної поліції опрацювали та надали в цілому 168 131 посвідок тимчасового захисту українським біженцям [5].

У нашій роботі ми зосереджуємося на оцінці залученими суб'єктами якості перекладу в контексті тимчасового захисту. Це дослідження враховує реальний стан справ у сфері перекладу в Іспанії в цілому, оскільки дані були зібрані з різних джерел, а також у різних сферах усного та письмового перекладу (судовій, поліцейській, процедурі надання притулку, медичній та соціальній).

Актуальність дослідження усного та письмового перекладу у контексті тимчасового захисту обумовлена зростаючими глобальними викликами, важливістю мовного забезпечення прав та доступу до послуг, а також потребою у підтримці та підвищенні ефективності роботи перекладачів у кризових ситуаціях. Це дослідження є важливим кроком до покращення умов та якості допомоги тим, хто найбільше її потребує.

Метою роботи є аналіз та вдосконалення методів і практик письмового та усного перекладу, що використовуються для підтримки прохачів тимчасового захисту. Акцентується увага на перекладі імен по батькові, ролі мовних асистентів, які володіють українською та іспанською мовами, у спілкуванні та перекладі документів, що посвідчують особу.

Об'єктом дослідження є письмовий та усний переклад у контексті тимчасового захисту.

Предметом дослідження є методи та практики усного та письмового перекладу (документів, що посвідчують особу в контексті тимчасового захисту, імен по батькові), робота мовних асистентів, які володіють українською та іспанською мовами.

Поставлена мета передбачає необхідність реалізації таких **завдань дослідження**:

1. Дослідити правові та практичні засади тимчасового захисту прохачів тимчасового захисту з України та роль усного та письмового перекладу в цьому контексті.
2. Проаналізувати проблеми та шляхи їх вирішення, пов'язані з перекладом українських імен по батькові.

3. Оцінити важливість роботи та виклики, з якими стикаються мовні асистенти у надзвичайних ситуаціях.

4. Вивчити процедури та труднощі перекладу документів, що посвідчують особу, та запропонувати шляхи їх покращення.

Поставлені завдання визначають сукупність **методів дослідження**, яка поєднує в собі *документальний аналіз* для огляду та оцінки відповідної літератури та документів; якісні *інтерв'ю* з українськими переселенцями, перекладачами та мовними асистентами, які володіють українською та іспанською мовами; *тематичні дослідження* для вивчення конкретних прикладів письмового та усного перекладу; *контент-аналіз* для виявлення та аналізу закономірностей і повторюваних тем у зібраних даних.

Наукова новизна дослідження полягає у виявленні та аналізі специфічних проблем, пов'язаних з перекладом імен по батькові, оцінкою ролі перекладача та перекладом документів, що посвідчують особу, в умовах повномасштабного вторгнення в Україну. Крім того, запропоновано практичні рішення для підвищення ефективності усного та письмового перекладу в умовах гуманітарної кризи.

Практичне значення дослідження полягає в можливості подальшого використання його матеріалів для покращення якості послуг письмового та усного перекладу для прохачів тимчасового захисту. Це стосується стратегій перекладу по батькові, навчання та підтримки мовних асистентів, які володіють українською та іспанською мовами, а також найкращих практик перекладу документів, що посвідчують особу. Ці висновки можуть бути використані гуманітарними організаціями, державними установами та фахівцями з письмового та усного перекладу для оптимізації своєї роботи та більш ефективної підтримки переміщених осіб.

Апробація результатів дослідження. Тему кваліфікаційної роботи було розкрито під час виступу на *X Міжнародній науковій конференції ХУДОЖНІ ФЕНОМЕНИ В ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ («ЕТНОІМАГОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»)* 12 квітня 2024 року, проведений факультетом іноземних мов, кафедри романо-германської філології

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, а також у статті на тему: *«ПИСЬМОВИЙ ТА УСНИЙ ПЕРЕКЛАД У КОНТЕКСТІ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ НА ПРИКЛАДІ КОРОЛІВСТВА ІСПАНІЯ»*, яка була опублікована у журналі категорії Б «Вісник науки та освіти» зі спеціальності 035 Філологія, випуск № 10(28) 2024 року.

Структура кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (45 позицій, з яких 10 українською та інші 35 іноземними мовами). Основний текст викладений на 63 сторінках. Загальний обсяг роботи зі списком використаних джерел та додатками становить 75 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ У КОНТЕКСТІ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ

1.1. Дефінітивна характеристика ключових понять

У ХХІ столітті глобалізація, нові технологічні досягнення та міграційні потоки формують наше суспільство, спричиняючи в ньому суттєві зміни та ставлячи перед собою великі виклики та потреби, що вимагають інноваційних рішень. Ці елементи відкривають нові горизонти, в яких письмовий та усний переклад відіграє фундаментальну роль.

Письмовий та усний переклад існує для того, щоб полегшити спілкування між тими, хто належить до іншої мови та культури. У цьому сенсі робота усного та письмового перекладача сьогодні виходить за рамки простого перенесення інформації в різноманітні контексти, що є наслідком мультикультурних суспільств, де допомога і праця перекладачів є необхідною [1].

Проблеми перекладу в контексті гуманітарних криз розглядаються у роботах таких зарубіжних науковців: Прадо Гаско та Джорда Матіасен, які фокусують свою увагу на ситуації з наданням перекладацьких послуг у різних сферах протягом усього процесу розгляду справи щодо надання тимчасового захисту [32]; Валеро Гарсес досліджує переклад в рамках імміграції та управління зв'язком з громадськістю [45]; Леон Пінілья та Сото Рубіо описують основи та специфіку роботи перекладачем з біженцями [33]; Ейвор Йорда Матіасен приділяє значну увагу письмовому та усному перекладу у сфері державних послуг [29].

Для того, щоб розглянути питання усного та письмового перекладу в контексті тимчасового захисту, з'ясуємо основні поняття нашої роботи. Так, іспанський науковець Кахале Каррільйо уточнює формулювання головних дефініцій, що допомагає нам точніше сформулювати цілі, закладені у меті нашого дослідження. Дослідник вважає, що «... притулок охоплює міжнародне зобов'язання для всіх країн, які підписали Женевську конвенцію; а надання притулку залежить виключно від волі держави і буде конкретним застосуванням цього зобов'язання на її території» [28, с. 35].

Проте, звертаємо увагу на те, що якщо «притулок» визнається дефініцією біженця, встановленою Женевською конвенцією 1951 року і прийнятою міжнародним правом, то «захист» залежить від кожної конкретної країни. У випадку Іспанії, стаття 2 Закону 12/2009 від 30 жовтня визначає його як «захист, що надається громадянам країн, які не є членами ЄС, або особам без громадянства, які визнані біженцями» [28, с. 6].

З іншого боку, в протоколі, що стосується статусу біженців вказано, що «... кожна людина має право шукати і користуватися захистом за межами країни, з якої вона походить, або місця реєстрації, якщо вона рятується від конфлікту, який загрожує її життю, і має обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань за ознаками раси, релігії, громадянства, політичних переконань або належності до певної соціальної групи». Переслідування за ознакою статі, включаючи переслідування за ознакою сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності, включено до причин переслідування [26, с. 8].

Це право містить розділ «міжнародний захист», який полягає у недопущенні примусового повернення та видворення осіб, яким було визнано право на притулок, а також у вжитті заходів, передбачених іспанським законодавством, законодавством Європейського Союзу та міжнародними конвенціями, ратифікованими Іспанією, доки зберігаються обставини, на підставі яких їм було надано право на притулок або додатковий захист [26, с. 13].

У Загальному іспанському електронному словнику юридичної іспанської мови поняття «тимчасовий захист» розкривається як надання негайного і тимчасового захисту терміном на один рік, який може бути продовжений максимум на два роки, у разі масового припливу переміщених осіб до Європейського Союзу, зокрема внаслідок конфліктних ситуацій і порушень прав людини, на підставі рішення ради за пропозицією комісії, забезпечуючи баланс між зусиллями держав-членів, спрямованими на їх прийом [40]. Отже це процедура, яка встановлюється як виняток для

випадків масового припливу людей, таких як українці, з метою забезпечення тимчасового і негайного захисту [39].

На основі вищесказаного, ми можемо дійти висновку, що механізм тимчасового захисту, прийнятий у відповідь на повномасштабне вторгнення в Україну, означає певну узгоджену державну практику на рівні країн Європейського Союзу. Проте кожна держава надає статус тимчасового захисту відповідно до своєї специфічної правової бази і на основі критеріїв, визначених у кожній країні окремо.

Наприкінці 1990-х - на початку 2000-х років Європейський Союз зіткнувся зі значними викликами, пов'язаними з масовим переміщенням людей. Потреба у скоординованому та узгодженому реагуванні призвела до створення спеціального законодавства для вирішення подібних ситуацій. Наприкінці 2000 року Європейська Комісія представила пропозицію щодо директиви про тимчасовий захист. Ця пропозиція виникла з потреби в офіційному механізмі для ефективного і скоординованого управління кризами масового переміщення між державами-членами. Вона була предметом дебатів і переговорів між країнами-членами ЄС та європейськими інституціями протягом першої половини 2001 року. Дискусії були зосереджені на деталях регулювання, включаючи визначення поняття «масовий приплив», правах отримувачів допомоги та розподілі обов'язків між країнами-членами. Зрештою, Рада Європейського Союзу прийняла Директиву 2001/55/ЄС 20 липня 2001 року під час засідання Ради з питань юстиції та внутрішніх справ. Зазначена Директива була прийнята в рамках зусиль ЄС по створенню системи тимчасового захисту для забезпечення швидкого та ефективного реагування на виникнення гуманітарних криз. Директива була опублікована в Офіційному віснику Європейського Союзу 7 серпня 2001 року [18].

Впровадження тимчасового захисту в Європейському Союзі, як це передбачено Директивою 2001/55/ЄС, стикається з низкою суттєвих

викликів. Ці виклики варіюються від координації між державами-членами до управління ресурсами та інтеграцією прохачів тимчасового захисту.

4 березня 2022 року Рада Європейського Союзу вперше в історії ухвалила Рішення (ЄС) 2022/382, яким активувала Директиву 2001/55/ЄС про тимчасовий захист. Це рішення було прийнято у відповідь на збройне вторгнення в Україну та масовий приплив людей, які тікають від воєнної агресії Росії проти України, що призвело до величезної кількості людей, які тікають з України і шукають міжнародного захисту в країнах ЄС. Це число досягло в Іспанії рекордного рівня, порівняно з березнем 2022 року: станом на 31 серпня 2024 року 4,16 мільйона осіб, які шукали захисту в інших країнах внаслідок російського вторгнення з 24 лютого 2022 року, мали статус тимчасового захисту в країнах ЄС [42].

Управління Верховного комісара ООН у справах біженців наголошує, що вторгнення Росії в Україну вважається найбільшим нападом на Європу з часів югославських воєн і забирає тисячі життів, що робить його найбільшою кризою прохачів захисту на континенті з часів Другої світової війни: понад сім мільйонів біженців і понад сім мільйонів внутрішньо переміщених осіб (станом на липень 2022 року за даними УВКБ ООН) [22].

У зв'язку з цим 27 лютого 2022 року Європейський Союз прийняв рішення приймати українців без необхідності просити притулку максимум на три роки. Крім того, 3 березня 2022 року була схвалена Директива про тимчасовий захист, яка у виняткових випадках і всупереч тому, що було продиктовано раніше, звільняє прохачів тимчасового захисту від проходження стандартної процедури надання притулку в ЄС.

За статистикою, станом на 2021 рік в Іспанії проживало 94 656 українців. Переважна більшість цих людей (70%) походять із західних областей України (Львівська, Тернопільська, Івано-Франківська, Хмельницька, Рівненська, Волинська). Більшість українців проживає у центральній частині (місто та провінція Мадрид) – 19%, східних провінціях

(Каталонія, Валенсія, Мурсія) – 33,9% та південних провінціях (Андалусія, Кастилья-ла-Манча) – 24,1%.

Рисунок 1.1. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Іспанії станом на 12 липня 2023 року.

На рисунку 1.1 можна побачити кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Іспанії станом на 12 липня 2023 року, за даними статистичної організації Європейської Комісії з офісом у Люксембурзі [8].

Можемо зробити висновок, що на початку повномасштабного вторгнення в Україну кількість прохачів тимчасового захисту була неймовірно великою, але з часом зменшилася. Ми вбачаємо це в тому, що основна частина людей, яка запросила посвідку на тимчасовий захист, вже отримала її та інша частина людей з тих чи інших причин обрала інші країни Європейського Союзу для прохання тимчасового захисту. Українські прохачі тимчасового захисту отримують посвідку на проживання, що дозволяє їм жити і працювати в приймаючій країні. Це полегшує їхню інтеграцію на ринку праці та сприяє їхній самодостатності.

Зосередившись на феномені імміграції, ми можемо спостерігати, як Королівство Іспанія з часом стало територією, де сходяться різні культури. Таким чином, іммігранти стикаються з мовними та культурними, а також з адміністративними та інституціональними бар'єрами. Так само недостатнє володіння різними мовами призводить до того, що установи та державні органи влади потребують послуг усних та письмових перекладачів, посередників тощо, які є невід'ємною складовою для полегшення

комунікації між державними службами та користувачами, які без допомоги цих фахівців не змогли б спілкуватися. Для прохачів тимчасового захисту отримання чіткої та зрозумілої інформації має важливе значення для їхньої інтеграції та захисту їхніх прав.

Мовні та культурні бар'єри можуть ускладнювати розуміння важливої інформації. Багато прохачів тимчасового захисту прибувають до країн, не знаючи мови, що може обмежити їхню здатність розуміти та отримувати послуги. Саме це ще більше підкреслює важливість надання інформації кількома мовами і необхідність послуг письмового та усного перекладу. Це стосується не лише інформації про права та послуги, а й юридичної та адміністративної документації. Прохачі тимчасового захисту повинні мати доступ до інформації через різні канали відповідно до їхніх можливостей та рівня грамотності: це можуть бути інформаційні центри, гарячі лінії та доступні цифрові ресурси. Для полегшення інтеграції та доступу до послуг необхідно впроваджувати орієнтаційні та освітні програми, які готують прохачів тимчасового захисту до життя в новому середовищі.

Як зазначалося вище, прохачі тимчасового захисту опиняються у справді вразливих ситуаціях і прибувають до приймаючої країни, не знаючи ні мови, ні культури. Більше того, після прибуття в країну і початку процесу легалізації свого статусу від них часто вимагають надати юридичні або інші документи для ідентифікації та посвідчення особи. Іноді прохачі тимчасового захисту також мають офіційні дипломи або наукові ступені і хочуть, щоб їх перевірили і підтвердили. Будь-яка додаткова інформація буде корисною. Найбільша проблема полягає в тому, що всі ці документи написані мовою їхнього походження. Відповідно, вирішенням цих питань є якісний письмовий переклад.

Саме тому і усний, і письмовий переклад у цьому контексті є ключовими інструментами впродовж усієї процедури легалізації становища переміщених осіб, оскільки їм доводиться мати справу з бюрократичним

процесом, в якому вони не знають мови приймаючої держави, її законів та юридичних нюансів. Це два дуже різні завдання, які вимагають дуже специфічних характеристик.

Доступ до правосуддя для українців з тимчасовим захистом є критично важливим аспектом забезпечення захисту їхніх прав та повної інтеграції в європейське суспільство. Подолання мовних і культурних бар'єрів, надання адекватної правової допомоги та чіткої і доступної інформації є ключовими кроками на шляху до ефективного захисту, в чому прохачам останнього може допомогти тільки перекладач, адже мова і культура нерозривно пов'язані між собою.

З усіх цих причин ми вважаємо за необхідне вивчати переклад у контексті тимчасового захисту, оскільки він відповідає цілком сучасним реаліям, враховуючи, що рух прохачів тимчасового захисту – це явище, яке є порядком денним і яке, незважаючи на це, є незавершеною справою для нашого суспільства.

Українці, які перебувають під тимчасовим захистом, мають право на безкоштовні або недорогі юридичні консультації, які допоможуть їм зрозуміти і реалізувати свої права в приймаючій країні.

У випадках судових спорів або адміністративних процедур прохачі тимчасового захисту мають право на юридичне представництво для захисту своїх інтересів і прав, адже відсутність чіткої та доступної інформації про юридичні права та судові процедури може ускладнити доступ до правосуддя для українців, які перебувають під тимчасовим захистом: наприклад, в Іспанії посібники та онлайн-ресурси, що роз'яснюють юридичні права та судовий процес, розроблені кількома мовами, в тому числі українською.

Поліцейський відділок – це місце, де відбувається поворотний момент процесу і де, найімовірніше, відбудеться найважливіший етап прийняття рішення про надання притулку – співбесіда про надання притулку. Це має велике значення для визначення ситуації вразливості та небезпеки, в якій опинилася особа в країні, з якої вона втікає, і ця ситуація буде основою для

прийняття рішення про надання тимчасового захисту і, якщо так, то в якому обсязі. Таким чином, це один з моментів, коли якість перекладу безпосередньо впливає на остаточне рішення за заявою, оскільки враховуються всі деталі. Тому бажано, щоб професійні перекладачі, які мають відповідну підготовку та кваліфікацію, супроводжували прохачів тимчасового захисту.

Нарешті, у соціальній сфері письмовий та усний переклад необхідний у різних ситуаціях, наприклад, у програмах прийому прохачів тимчасового захисту, освітніх центрах, неурядових організаціях, навчальних програмах, центрах тимчасового захисту тощо. Слід зазначити, що саме в цій сфері присутність професійних письмових та усних перекладачів є найнижчою, а отже, в якості перекладачів можуть виступати самі надавачі послуг зі знанням другої мови, перекладачі, члени сім'ї або інші користувачі, які перебувають у такій самій ситуації, але на більш просунутих стадіях процесу і з достатнім знанням мови. У цьому сенсі важливо зазначити, що в той час як у країнах Центральної та Східної Європи існують добре функціонуючі та життєво важливі служби письмового та усного перекладу, у випадку з країнами Південної Європи немає офіційної служби письмового та усного перекладу. Це особливо серйозна проблема, оскільки, з одного боку, до цих центрів часто звертаються особи, які шукають тимчасового захисту, хоча справжньою функцією центру є прийом осіб з неврегульованим статусом, а не біженців чи осіб, які шукають тимчасового захисту. Іноді це пов'язано з відсутністю належної комунікації. А з іншого боку, ця нестача також є серйозною, коли йдеться про медичні огляди та консультації, де також не надаються послуги письмового та усного перекладу.

В результаті такої ситуації поява усного та письмового перекладу в державних службах стала необхідністю для полегшення та сприяння розумінню та належному використанню послуг, що пропонуються державою, новим користувачам з мовними та культурними обмеженнями.

Загальною метою перекладу в сфері охорони здоров'я є підтримка різних сторін, залучених до комунікативної ситуації (медичних працівників та іммігрантів), з метою досягнення кращого взаєморозуміння та взаємного визнання. Залучення перекладача сприяє досягненню міжкультурного співіснування між місцевими жителями та іммігрантами. В результаті такого співіснування досягається повна інтеграція нових мешканців у нове приймаюче суспільство – іспанське суспільство.

Як стверджує Валеро Гарсес, професор письмового та усного перекладу в Університеті міста Алькала: «...письмовий та усний переклад у сфері державних послуг полягає у встановленні комунікації зі специфічною аудиторією, яка належить до культурної та мовної меншини, має освітній та купівельний рівень, як правило, нижчий, ніж у більшості, і часто не знає або не освоює нову соціальну реальність країни, в якій вона перебуває» [44, с. 35].

Підсумовуючи вищесказане, можемо стверджувати, що переклад має важливе значення для прохачів притулку або біженців – найбільш вразливих з усіх груп іммігрантів і меншин – для визнання їхніх прав людини. У випадку зі співбесідою у справах про надання тимчасово захисту це право визнане законом, оскільки переклад, разом з правовою допомогою, є правом кожної особи, яка подає заяву, але для цих людей також важливо мати рівний доступ до охорони здоров'я, фізичного і психічного, або до державних послуг [15].

Оскільки перекладач стає голосом і вухами заявника або біженця, безкоштовні послуги письмового та усного перекладу є необхідними для спільноти прохачів тимчасового захисту, і дуже важливо, щоб ці послуги були якісними, аби уникнути дискримінації [31].

Підсумовуючи, можемо сказати, що тимчасовий захист є необхідною директивою, оскільки він ефективно реагує на масові гуманітарні кризи, пропонує швидке колективне рішення для переміщених осіб, які потребують негайного притулку, забезпечує правову основу для захисту

осіб, які тікають від військового вторгнення в їх країну, без тривалого бюрократичного процесу, дозволяє урядам краще управляти прибуттям великих потоків мігрантів та гарантує переміщенням особам основні права та доступ до правосуддя для незахищених верств населення.

Дослідження основних компонентів тимчасового захисту призводить нас до необхідності розкрити ролі та обов'язки мовних асистентів, які володіють українською та іспанською мовами, а також звернути увагу на те, чому саме вони є одною з вирішальних ланок у адаптації прохачів тимчасового захисту в іспанській соціальній спільноті.

1.2. Поняття мовного асистента: ролі та обов'язки

Програма мовних асистентів в Іспанії бере свій початок у 1930-х роках, коли з'явилися перші ініціативи, спрямовані на заохочення до вивчення іноземних мов за допомогою присутності в класі носіїв мови. За останні кілька десятиліть програма мовних асистентів в Іспанії зазнала значних змін і розширилася, що відображає розвиток двомовної освіти, глобалізацію та специфічні потреби учнів і системи освіти. Впродовж перших десятиліть свого існування програма зосереджувалася переважно на найпоширеніших мовах Європи, таких як англійська, французька та німецька, і була доступна в обмеженій кількості шкіл, здебільшого у великих містах [24].

Однак з 1990-х і на початку 2000-х років програма почала значно розширюватися та з'явилося чимало мов, зокрема італійська, португальська, а подекуди й менш поширені мови, приміром, китайська чи арабська. Таке розширення відображало зростання кількості освітніх обмінів та зацікавленості у вивченні окремих мов у глобалізованому контексті. За цей час багато Автономних регіонів (особливо Мадрид, Андалусія та інші) запровадили у своїх школах двомовні програми, за якими частина навчального плану викладається іноземною мовою. Ці програми значно

збільшили попит на асистентів-носіїв мови для підтримки вивчення таких предметів, як природничі науки, історія чи математика іноземною мовою.

Останніми роками програма мовних асистентів була змушена адаптуватися до нових викликів, пов'язаних із глобальними кризами, такими як пандемія COVID-19, а пізніше – повномасштабне вторгнення в Україну. Багато шкіл через пандемію були змушені перейти на дистанційне навчання, що позначилося на роботі мовних асистентів. Незважаючи на труднощі, багато хто продовжував підтримувати учнів через віртуальні платформи, допомагаючи продовжувати вивчення мови навіть під час карантину. Зі збільшенням кількості українських прохачів притулку в Іспанії внаслідок повномасштабного вторгнення, у межах програми з'явилися україномовні викладачі, які допомагали дітям прохачів тимчасового захисту інтегруватися в іспанську освітню систему. Ця програма була створена офіційно у 2022-2023 навчальному році для надання мовної підтримки українським студентам-прохачам притулку, які прибули до Іспанії без знання іспанської мови.

Кампанія з відбору асистентів з української мови в умовах надзвичайної ситуації могла тривати від 4 до 6 місяців. Точна тривалість залежала від швидкості обробки заявок, нагальності ситуації та спроможності органів управління освітою ефективно здійснювати процес відбору. Однак, зважаючи на нагальність ситуації, було вжито спеціальних заходів для прискорення процесу, таких як пом'якшення певних вимог або надання пріоритету кандидатам з досвідом роботи в подібних умовах. Це дозволило швидко інтегрувати українських асистентів в іспанську систему освіти [11].

Це свідчення здатності програми реагувати на гострі гуманітарні потреби та специфічні освітні контексти. Незважаючи на те, що багато методик повністю виключають переклад на заняттях з мови, вважаючи його шкідливим, слід визнати, що, хочемо ми цього чи ні, учень завжди буде

використовувати свою рідну мову, особливо на початкових рівнях вивчення іноземної мови.

У 2023 році, чисельність мовних асистентів, які володіють українською та іспанською мовами, зросла, що свідчить про потребу в більш систематичній підтримці в автономних громадах з більшою кількістю прохачів тимчасового захисту, і особливо дітей та підлітків, яким потрібно продовжувати освіту в абсолютно новому середовищі, оскільки більшість українських студентів приїжджають до Іспанії без достатніх знань іспанської мови [11].

Мовні асистенти, які володіють українською та іспанською мовами, відіграють важливу роль як лінгвістичні посередники, допомагаючи таким студентам зрозуміти зміст занять, покращити свою іспанську мову і водночас зберегти зв'язок з українською мовою та культурою. Вони також слугують сполучною ланкою між викладачами іспанської мови та українськими студентами, сприяючи комунікації та взаєморозумінню. Однією з найважливіших складових є те, що вони не лише допомагають у мовній сфері, а й надають важливу емоційну та психологічну підтримку, допомагаючи учням почуватися впевненіше та зрозуміліше в іноземному середовищі. Як носії української мови, асистенти можуть забезпечити простір, де вони зможуть з комфортом виражати себе та опрацьовувати свій досвід. Запровадження української мови в іспанських школах за допомогою асистентів спрямоване не лише на українських учнів, але й дає можливість іспанським школярам дізнатися про культуру та історію, які раніше могли бути для них незнайомими. Подібні кампанії сприяють міжкультурному діалогу та допомагають розвивати емпатію і взаєморозуміння між різними групами населення [12].

З власного досвіду можемо додати, що мовні асистенти, які володіють українською та іспанською мовами, в Іспанії здатні відігравати важливу роль у полегшенні комунікації між українськими батьками та школами. Враховуючи ситуацію з українськими біженцями та мовний бар'єр, вони є

цінним ресурсом, який допомагає сім'ям краще інтегруватися в іспанську систему освіти, виступати в ролі перекладачів на зустрічах між вчителями та українськими батьками, допомагаючи обом сторонам добре розуміти один одного, що особливо важливо під час зустрічей щодо успішності, відвідування, поведінки та будь-яких інших питань, що впливають на освітній добробут учня. Вони можуть допомогти перекласти записки, звернення чи документи, які школа надсилає додому, щоб українські батьки розуміли ключову інформацію про освіту своїх дітей, наприклад, важливі дати, шкільні заходи чи зміни у шкільній політиці. Якщо українські батьки мають труднощі з розумінням іспанської документації, пов'язаної зі шкільним навчанням їхніх дітей, або базової інформації про формальності (наприклад, зарахування до школи, дозволи на діяльність), мовні асистенти, які володіють українською та іспанською мовами, можуть запропонувати лінгвістичну допомогу, пояснюючи зміст рідною мовою.

Хоча мовні асистенти, які володіють українською та іспанською мовами, не навчені працювати з юридичними формальностями чи офіційною документацією, вони можуть порадити українським сім'ям, де знайти офіційну підтримку, наприклад, в офісах підтримки біженців, професійних перекладацьких службах чи громадських центрах, які надають юридичну чи адміністративну допомогу.

Вони також можуть виступати в ролі культурних посередників, пояснюючи батькам норми, очікування та звичаї іспанської системи освіти, які можуть відрізнятися від тих, до яких вони звикли в Україні. Оскільки багато українських прохачів тимчасового захисту пережили травматичні ситуації через повномасштабне вторгнення, мовні асистенти, які розмовляють їхньою мовою та культурою, можуть запропонувати непряму емоційну підтримку, допомагаючи батькам почуватися більш комфортно та відчувати зв'язок зі школою.

Вимоги до мовних асистентів, які володіють українською та іспанською мовами, в Іспанії відповідають загальним критеріям для мовних

асистентів інших мов, хоча для мовних асистентів, що володіють українською мовою, можуть бути деякі специфічні варіації, пов'язані з особливою ситуацією, що склалася внаслідок повномасштабного вторгнення в Україну.

Основні вимоги до мовного асистента української мови в Іспанії включають кілька критеріїв, адаптованих до надзвичайної ситуації:

- носій мови з вільним володінням українською мовою, щоб мати можливість ефективно виконувати завдання підтримки студентів;
- перевагою є закінчена вища освіта або навчання на останніх курсах університету (вказується підготовка в галузях, пов'язаних з освітою, мовами або гуманітарними науками);
- легальний статус кандидатів для проживання та роботи в Іспанії: це може бути громадянин України з посвідкою на тимчасове проживання, біженець тощо; знання англійської мови вітається для полегшення спілкування в шкільному середовищі, хоча це не завжди є суворою вимогою, особливо в надзвичайних ситуаціях [17, с. 10].

З іншого боку, наявність освіти в галузі перекладу для мовних асистентів, які володіють українською та іспанською мовами, не лише підвищує ефективність комунікації та культурну інтеграцію, але й забезпечує більшу точність перекладу матеріалів і документів, що має вирішальне значення для включеності та ефективного освітнього середовища. Навчання перекладу збагачує роль мовного асистента, який володіє українською та іспанською мовами, та оптимізує підтримку, яку він надає учням і сім'ям у багатомовному середовищі.

Важливо відзначити, що мовні асистенти відіграють важливу роль у забезпеченні правильного запису імен та по батькові прохачів тимчасового захисту та їх дітей та поваги до їхньої ідентичності. Правильний переклад та адаптація імен допомагає вчителям та одноліткам вимовляти та розпізнавати імена, що може позитивно вплинути на самооцінку дітей та їхню інтеграцію в нову школу.

Таким чином дослідження поняття мовного асистента, його ролі та обов'язків призводить нас до не необхідності розкриття такої важливої теми як культурно-історичні та лінгвістичні аспекти, що пов'язані з передачею та адаптацією імен по батькові, адже правильний переклад імен сприяє соціальній інтеграції, освітньому розвитку та правовому захисту прохачів тимчасового захисту у приймаючій країні.

1.3. Культурно-історичні та лінгвістичні аспекти, пов'язані з передачею та адаптацією імен по батькові

Використання імен по батькові у слов'янських мовах сягає давніх часів, коли для ідентифікації осіб у спільноті використовували форми імен, засновані на родоводі. Особисті імена в давніх слов'янських суспільствах часто походили від кореня імені батька, що надавало інформацію про родовід та сім'ю.

Також у Східній Європі за часів Середньовіччя по батькові були поширені в номенклатурі слов'янських народів. Ці імена використовувалися для розрізнення людей зі схожими іменами та для відображення ієрархічної соціальної структури того часу.

З приходом християнства у 9-10 столітті практика іменування стала формалізованою та інтегрованою в церковну адміністрацію. Вплив церкви на повсякденне життя призвів до більшої стандартизації у використанні імен по батькові.

У феодальний період імена по батькові допомагали розрізняти васалів і сеньйорів у структурі суспільства. Практика по батькові закріпилася як спосіб відображення соціального статусу та сімейного становища в рамках феодальної системи.

У радянський період використання по батькові залишалося обов'язковим в офіційних документах, хоча акцент на комуністичній ідентичності та ліквідація дворянських титулів призвели до певних змін на практиці. У радянській адміністрації по батькові залишалося невід'ємною частиною офіційних документів, але акцент на соціальній рівності призвів

до того, що відмінності між різними соціальними класами стали менш помітними [9].

В Іспанії імена по батькові мають історичну та культурну присутність, яка, хоча й не така помітна, як у слов'янських мовах, має свої унікальні особливості та еволюцію. По батькові в Іспанії в основному пов'язані з традицією складних іменників та впливом історичних і мовних норм у творенні іменників. У середньовічній Іспанії імена по батькові були поширеним способом утворення імен, заснованих на батьківській приналежності. Ця традиція відображає вплив практики іменування в середньовічній Європі, де прізвища часто утворювалися від імені батька. У 15-16 століттях такі імена, як «Фернандо Перес», означали, що Фернандо був сином когось на ім'я Перес. Таке використання допомагало розрізняти людей зі схожими іменами в суспільстві, де прізвища укрупнювалися. З часом система прізвищ в Іспанії стала формалізованою та врегульованою. Закон про прізвища 1870 року встановив правила використання прізвищ, включаючи практику передачі прізвища як батька, так і матері, що відображає зміну традицій по батькові в бік більш структурованої системи прізвищ. Закон визначав, що прізвища мають передаватися з покоління в покоління, закріплюючи використання фіксованих прізвищ, а не зміну імен по батькові [23].

Наразі система прізвищ в Іспанії складається з прізвища батька та прізвища матері, як це встановлено Ley de Apellidos (Законом про прізвища). Хоча традиційні імена по батькові більше не використовуються в офіційній документації, спадщина суфіксів по батькові все ще присутня в багатьох прізвищах. В офіційних документах, таких як паспорти та реєстри актів цивільного стану, повне ім'я може бути «Карлос Ернандес Гомес», де «Ернандес» – це фіксоване прізвище по батькові, що відображає історичну приналежність.

Отже, складність розуміння та адаптації слов'янських імен по батькові для іспанців зумовлена низкою культурних, мовних та структурних

чинників, які суттєво відрізняються від іспанських практик іменування. Граматичні правила написання по батькові у слов'янських мовах можуть бути складними і відрізнятися від правил в англійській мові. Варіації суфіксів та їхніх форм можуть збити з пантелику носіїв іспанської мови, які не мають попередніх знань цих мов. Більше того, в іспанській культурі використання по батькові не є поширеним і може розглядатися як екзотична або незвична практика. Незнання практики та культурного значення слов'янських імен по батькові може призвести до непорозумінь або плутанини. Іспанець, зустрічаючи ім'я «Олександр Петрович Іванов», може не одразу зрозуміти, що «Петрович» вказує на те, що Олександр є сином Петра, через відсутність контексту щодо вживання по батькові.

Транслітерація слов'янських імен латинським алфавітом може призвести до різних варіацій і проблем з вимовою. Слов'янські імена можуть мати звуки, яких немає в англійській мові, що ускладнює їх адаптацію та правильну вимову.

Для українських іммігрантів в Іспанії розуміння того, як імена по батькові вписуються в іспанську систему імен, може полегшити їхню інтеграцію і допомогти їм адаптуватися до місцевих норм, не втрачаючи при цьому своєї культурної ідентичності. Імміграційні служби та навчальні заклади можуть краще підтримувати іммігрантів, якщо вони розуміють, як пояснювати та адаптувати по батькові в офіційних документах і в повсякденному житті.

Підсумовуючи, можна сказати, що складність для іспанців у розумінні та адаптації слов'янських імен по батькові ґрунтується на значних структурних і культурних відмінностях між системами іменування. Граматична складність суфіксів по батькові, а також культурна незнайомість і відмінності в нормах іменування сприяють виникненню цих труднощів. Розуміння та адаптація слов'янських імен по батькові вимагає чутливості до унікальних культурних та мовних практик цих мов. Таким чином хочемо підкреслити, що правильний переклад імен по батькові має

важливе значення для забезпечення узгодженості документації особи в різних системах. Правильний переклад імен по батькові відіграє важливу роль у забезпеченні узгодженості імен у різних документах, що дозволяє уникнути бюрократичних помилок і полегшує мобільність особи в системі тимчасового захисту. І що є не менш важливим, той факт, що в перекладі збережено повне ім'я, включно з по батькові, зміцнює почуття ідентичності прохачів тимчасового захисту в той час, коли їхня культура і країна перебувають у кризі.

Висновки за розділом 1

Проведений аналіз дозволив з'ясувати сутність провідної дефініції дослідження: тимчасовий захист для українських прохачів є надзвичайно важливим через руйнівні наслідки воєнного вторгнення та вимушеного переміщення, яких зазнали мільйони українців; він гарантує їм безпечний притулок за межами зон воєнних дій, захищаючи їх від насильства, обстрілів та інших прямих загроз в Україні. Однак, тимчасовий захист покриває не лише фізичні, а й емоційні та психологічні потреби, так само як і присутність мовних асистентів, що розмовляють українською та іспанською мовами, та правильний переклад імен по батькові в контексті тимчасового захисту, адже в своїй сукупності вони мають надважливе значення для прохачів останнього, оскільки допомагають їм подолати виклики, задовільнити комунікаційні потреби та доступ до правосуддя. Саме тому вважаємо, що виявлення мовних і культурних бар'єрів у процесі надання тимчасового захисту, ролі та обов'язки мовного асистента та культурно-історичні та лінгвістичні аспекти, пов'язані з передачею та адаптацією імен по батькові, повинні бути досліджені більш досконало.

РОЗДІЛ 2. МОВНІ ТА КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ В КОНТЕКСТІ НАДАННЯ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ

2.1. Мовні і культурні бар'єри

Виявлення мовних і культурних бар'єрів у процесі надання тимчасового захисту має вирішальне значення для забезпечення доступу прохачів тимчасового захисту до прав і послуг, на отримання яких вони мають підстави розраховувати, без перешкод. Ці бар'єри можуть впливати на ефективність процесу, здатність заявників розуміти свої права і час, необхідний для отримання захисту. Ми погоджуємося з думкою Тетяни Бочарникової, яка вважає переклад різновидом мовного посередництва, що зумовлює домінування комунікативної та посередницької функції. Професійний філолог-перекладач – це посередник комунікації, який передає оригінальну інформацію шляхом створення еквівалентного комунікативного тексту іншою мовою [17, с. 42].

В контексті тимчасового захисту, масове прибуття людей, для яких іспанська мова не є рідною, породило нові потреби в усних і письмових перекладах, а також підвищило чутливість до культурних відмінностей. Мовний бар'єр може обмежувати доступ до важливої інформації та адміністративних процесів, ускладнюючи комунікацію в ситуаціях, які виникають у контексті надання тимчасового захисту. Крім того, культурні відмінності можуть призвести до непорозумінь і, зрештою, менш результативного отримання тимчасового захисту.

У цьому розділі розглянемо основні мовні та культурні бар'єри, з якими стикаються українські прохачі тимчасового захисту в Іспанії. Через аналіз послуг письмового та усного перекладу, а також підготовки фахівців, буде розглянуто вплив цих бар'єрів на процес прийому та інтеграції прохачів тимчасового захисту.

Першим і одним з найскладніших мовних бар'єрів у наданні тимчасового захисту є недостатній рівень володіння мовою, адже прохачі тимчасового захисту у більшості випадків не володіють іспанською мовою, що обмежує їхнє розуміння в надзвичайних ситуаціях, під час співбесід та

адміністративних процедур. Виходячи з цього також варто зазначити, що відмінності в очікуваннях від послуг та адміністративних процедур є культурним бар'єром, адже досвід прохачів тимчасового захисту може відрізнятися щодо того, як мають функціонувати державні служби, що може викликати плутанину і розчарування.

Контакт прохачів тимчасового захисту з державними органами відбувається одразу після в'їзду на територію приймаючої держави, коли вони оформлюють свою заяву про надання тимчасового захисту.

Письмовий та усний переклад з прохачами тимчасового захисту є частиною письмового та усного перекладу в державних службах, оскільки він здійснюється в різних державних установах і з дуже різними надавачами послуг: від співробітників МВС до соціальних працівників, лікарів, психологів, юристів тощо. З іншого боку, переклади також належать до дуже різноманітних сфер, хоча переважають медичні переклади (медичні або психологічні звіти, інформовані згоди тощо), юридичні переклади (звіти адвоката, який веде справу, або документи, отримані в результаті апеляції, якщо такі є) та адміністративні переклади (свідоцтва про народження, шлюб, проживання та навчання тощо) [13]. Заява подається шляхом особистої явки до працівників Національної поліції з пред'явленням особистих або проїзних документів, які має при собі прохач тимчасового захисту. Заява повинна містити, серед іншого, ідентифікаційні дані, дані про сім'ю та дані про проживання в Україні. Прохачі тимчасового захисту повинні надати документи, що посвідчують особу, проїзні документи, такі, що підтверджують родинні зв'язки (свідоцтво про шлюб, свідоцтво про народження, свідоцтво про усиновлення та іншу важливу інформацію, що підтверджує виконання необхідних вимог для отримання тимчасового захисту [38].

Процес надання притулку регулюється складними законами, з конкретними термінами і процедурами, яких необхідно суворо дотримуватися. Без перекладу ключових документів, таких як запити,

судові рішення або юридичні вимоги, прохач тимчасового захисту може не розуміти своїх прав, що може призвести до невиконання необхідних зобов'язань таких як, наприклад, надання додаткової документації або відвідування співбесіди, що може привести до відхилення заяви з формальних причин, а не через відсутність підстав.

Наведемо приклади з власного досвіду роботи перекладачем, які ілюструють, як переклад офіційних документів і незнайома юридична та адміністративна термінологія, а також соціальні та комунікативні норми можуть вплинути на прохачів тимчасового захисту в Королівстві Іспанія:

Олександр, який нещодавно прибув до Іспанії, звертається до імміграційної служби, щоб подати заяву на тимчасовий захист. В рамках цього процесу його просять надати офіційні документи, такі як паспорт, свідоцтво про народження та запис про цивільний стан. Однак більшість з цих документів складена українською мовою, і для того, щоб їх прийняли, офіс вимагає офіційний переклад на іспанську мову.

Олександр намагається пояснити чиновнику, що отримання офіційного перекладу цих документів займе багато часу і, крім того, що в його країні свідоцтва про народження та цивільний стан зазвичай не мають такого ж формату, як в Іспанії. Ситуація ускладнюється тим, що Олександр не розуміє деяких юридичних термінів, на які йому вказує чиновник, таких як «апостильовані документи» або «свідоцтво про реєстрацію перепису населення». Чиновник, зі свого боку, припускає, що прохач тимчасового захисту розуміє адміністративні процедури, і дає йому короткі інструкції, не пристосовуючись до незнання Олександром цих понять.

Крім того, у своїй рідній культурі Олександр звик до більш опосередкованого спілкування та різних формальностей, що робить його спроби розпитати чиновника про деталі дещо незрозумілими, а іноді вони як ухиляння від відповіді. Це створює дискомфорт для обох сторін: Олександр відчуває, що його не розуміють, і хвилюється, що не зможе

дотриматися процедури, а чиновник може розцінити таку взаємодію як відсутність співпраці.

Цей приклад показує, як відсутність перекладу документів і незнання термінології може перешкоджати процедурі оформлення посвідки на проживання, а соціальні норми і відмінності у спілкуванні можуть впливати на досвід прохачів тимчасового захисту під час офіційної взаємодії, створюючи непорозуміння, а іноді і відчуття розчарування і відірваності від процесу прийому.

Наведемо наступний приклад:

До імміграційної служби звернулась мати з неповнолітньою дитиною, в якій службовець запросив ряд документів. В цьому випадку важливо відзначити те, що мати вже підготувала присяжний переклад останніх. Присяжні переклади в Королівстві Іспанії мають важливе значення при роботі з іноземцями, оскільки вони гарантують їх законність і точність змісту по відношенню до вихідної інформації. Усі офіційні документи, такі як контракти, довідки про освіту та судимість, медичні довідки, свідоцтва про народження, шлюб або смерть, посвідки на проживання, дозволи на виїзд, складені за кордоном, повинні бути перекладені присяжним перекладачем. Відсутність присяжного перекладу цих документів може призвести до відмови у в'їзді в країну або у запиті на тимчасовий захист [41]. Наприкінці перекладу, виконаного присяжним перекладачем, обов'язково додається засвідчення точності або положення про присягу, яке гарантує, що переклад є точним і повним по відношенню до оригіналу документа. Таке засвідчення надає перекладеному документу офіційної юридичної сили. Приклад такого засвідчення можна знайти у Додатку А.

Як вже було сказано раніше, матір представила дозвіл на перетин кордону, перекладений на іспанську мову одним з присяжних перекладачів. Першою та одною з найважливіших складових такого дозволу є ідентифікаційні дані дитини, що включають в себе повне ім'я, дату

народження, ідентифікаційний номер або документ, що посвідчує особу, наприклад, паспорт або національне посвідчення, місце народження дитини та офіційний орган, що видав цей документ. Розглянемо, наприклад, частину дозволу, наданого Олегом Петровичем Петренко на виїзд його дитини, Оксани Олегівни Петренко:

*Я, громадянин України, **ПЕТРЕНКО ОЛЕГ ПЕТРОВИЧ**, батько неповнолітньої дитини, даю згоду та дозвіл на виїзд з України до Королівства Іспанії моєї неповнолітньої доньки **ПЕТРЕНКО ОКСАНИ ОЛЕГІВНИ**, 21 числа вересня місяця 2015 року народження, уродженки міста Київ, Україна, свідоцтво про народження видане 25 вересня 2015 року, Шевченківським районним у місті Києві відділом державної реєстрації актів цивільного стану Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в місті Києві, може виїжджати з України до Королівства Іспанії.*

та його переклад:

*Yo, **OLEH Petróvych PETRENKO**, padre de la menor, presto por la presente mi consentimiento y autorización para que mi hija menor de edad, **OKSANA Oléhivna PETRENKO**, nacida el 21 de septiembre de 2015, natural de Kiev, Ucrania, provista del documento de identidad serie -- № ----, expedido el 25 de septiembre de 2015 por la Oficina del Registro Civil en el Distrito Shevchénkivskyi en Kiev de la Dirección General del Ministerio del Interior en Kiev, pueda viajar desde Ucrania al Reino de España.*

Помилка у такому легкому на перший вигляд тексті дозволу на виїзд, а саме в ідентифікаційних даних дитини, може призвести до відмови у тимчасовому захисті. Якщо в імені, даті народження або ідентифікаційному номері дитини є помилки, це може викликати плутанину при порівнянні документів. Органи імміграційної служби чи поліції можуть вважати, що документи є нелегітимними або підробленими.

Якщо дані дитини не збігаються з імміграційними записами або іншими наданими документами (наприклад, свідоцтвом про народження),

країна призначення може відмовити. Продовжимо розглядати ситуацію, наведену вище на прикладі свідоцтва про народження Петренко Оксани Олегівни:

СВІДОЦТВО ПРО НАРОДЖЕННЯ

ОКСАНА ОЛЕГІВНА ПЕТРЕНКО

(ім'я) (по батькові) (прізвище)

народилася 21 вересня 2015 року (двадцять першого вересня дві тисячі п'ятнадцятого року),

Місце народження: м. Київ, Україна,

запис внесений до актового запису про народження 25 вересня 2015 року за № --.

Місце державної реєстрації: Шевченківський районний у місті Києві відділ державної реєстрації актів цивільного стану Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в місті Києві.

та його переклад:

CERTIFICADO DE NACIMIENTO

OXSANA Oléhivna PETRENKO

(Nombre) (Patronímico) (Apellido)

nació el 21 de septiembre de 2015 (veintiuno de septiembre de dos mil quince),

Lugar de nacimiento: Kiev, Ucrania,

quedando practicada la correspondiente inscripción en el libro de registro de nacimientos el 25 de septiembre de 2015 con el asiento № --.

Lugar de inscripción oficial: Oficina del Registro Civil en el Distrito Shevchénkivskyi en Kiev de la Dirección General del Ministerio del Interior en Kiev.

Невідповідність у перекладі вищевказаних даних може призвести до ініціювання додаткових розслідувань, в результаті яких дитину можуть вилучити до вирішення питання, що може спричинити відмову у наданні тимчасового захисту, якщо вчасно не з'ясувати причину. Якщо дитина подорожує з супроводжуючою особою, будь-яка помилка в

ідентифікаційних даних може поставити супроводжуючу особу в складну юридичну ситуацію, що може призвести до затримання або відмови для обох.

Також звернемо увагу на те, що в свідоцтві про народження яке ми розглядаємо вище вказане «*місце народження*». В українських документах ця графа може позначати область, район, місто чи село (інколи включає назви населених пунктів, які більше не існують або змінили свою назву). В такому випадку перекладач звертається до архівних документів для того, щоб переконатися, що це є саме той населений пункт, про який іде мова. Прямий переклад словосполучення «*місце народження*» може призвести до непорозумінь в Іспанії, оскільки система останнього вимагає актуалізованої географічної точності. Хоча, наприклад, якщо людина була народжена в селі Сталіновка, та воно було перейменоване на село Петрівка, і це зазначається в документі, то перекладач вкаже: *denominación anterior: Stálinovka*. Ми можемо зіткнутися із проблемою у перекладі, якщо в українському документі було вказано місто з назвою, яка існувала до змін, без уточнення нової назви. Це може призвести до розбіжностей в іспанських архівах. Звернемо увагу, що свідоцтво про народження в Іспанії є дійсним протягом трьох місяців і може бути отримане тільки в органах записів актів цивільного стану за попереднім записом.

Отже, можемо зробити висновок, що співбесіди у справах про надання притулку не можуть проводитися без перекладача. Перекладачі відіграють важливу роль у процедурах надання притулку: вони є посередниками між прохачем тимчасового захисту та працівником, який проводить співбесіду, які не змогли б спілкуватися без допомоги перекладача. У багатьох співбесідах щодо надання притулку перекладач є єдиним учасником, який розуміє все, про що йде мова, і має доступ до всієї інформації. Обидві сторони, прохач притулку та інтерв'юер, повинні бути впевнені в тому, що перекладач правильно відтворить їхні висловлювання.

Розглянемо ще один аспект, який може викликати проблеми при перекладі українського документу, що посвідчує особу. Наприклад, до бюро дуже часто звертаються прохачі тимчасового захисту для перекладу їхнього внутрішнього паспорту. По перше, при перекладі ніколи не вказується, що це паспорт, оскільки іспанською такі документи перекладаються як «documento de identidad de ciudadano de Ucrania». Відразу з'являється запитання «чому»? Відповідь є дуже простою, адже в іспанській системі паспорт є один і це буде саме паспорт для подорожей (в іспанській системі використовують DNI (Documento nacional de identidad), що на сьогоднішній день є еквівалентом української ID-картки). Отже, вважаємо за потрібне підкреслити, що для іспанського службовця буде не зрозуміло, чому в українського прохача тимчасового захисту відразу два паспорти, що в свою чергу знову викличе багато запитань та недовіру. Розглядаючи переклад внутрішнього паспорту звернемо увагу на переклад державного реєстру громадян, а саме на поняття «*місце проживання*» та «*zareєстроване місця проживання*». Внутрішні паспорти (так звані книжечки) та інші документи, такі як свідоцтво про народження, містять в собі спеціальний розділ із де зазначається реєстрація місця проживання, так званої прописки, що не має точного еквівалента в Іспанії.

Реєстрація місця проживання та реєстрація місця фактичного проживання існує в Україні та інших країнах колишнього Радянського Союзу, яка означає, що людина офіційно зареєстрована за певною адресою, яка може не збігатися з тією, де вона проживає в даний час. В Королівстві Іспанія це поняття зазвичай пов'язане з місцевим реєстром, який засвідчує фактичне місце проживання і тільки, та є необхідним для отримання певних державних послуг.

Як стверджує Роберт Барски, прохачі тимчасового захисту перебувають у складній ситуації. Вони були змушені покинути країну походження і шукати притулку в незнайомій країні. Пережите в рідній країні або під час подорожі може залишити їх пригніченими, засмученими

або травмованими. Вони часто не розуміють формат, структуру і правила спілкування в процедурах надання притулку. Для них перекладач часто є першою людиною, з якою вони можуть спілкуватися рідною мовою або мовою, яку вони розуміють, а також першою людиною, яка може пояснити їм процедуру [14].

Розглянемо також ситуацію, коли до бюро перекладів звернулась Вікторія, якій потрібно було вказати джерело доходу, адже на її рахунку несподівано (для Податкової інспекції Королівства Іспанії), з'явилась велика сума коштів від продажу квартири. Для неї було зроблено переклад договору купівлі-продажу вищевказаного майна, який ми наведемо далі:

UCRANIA [Escudo de Ucrania] UKRAINE

CONTRATO DE COMPRAVENTA DE APARTAMENTO

En Dnipro, a catorce de abril de dos mil veinticuatro.

*La parte vendedora, **VIKTORIYA Volodymyrivna POPOVA**, ciudadana de Ucrania, de nacionalidad rusa, soltera, con número de registro de la tarjeta de contribuyente -----, domiciliada en Dnipro, calle -----, № ----, apartamento -,*

*y la parte compradora, **SVITLANA Oleksándrivna SERDIUK**, ciudadana de Ucrania, de nacionalidad ucraniana, con número de registro de la tarjeta de contribuyente -----, domiciliada en Lviv, calle -----, № ----, apartamento ----, estipulan el presente contrato con las siguientes cláusulas:*

Знову ж таки, в такому короткому тексті ми можемо знайти щонайменше два аспекти, крім вказаних вище, що можуть викликати непорозуміння у державного службовця чи працівника Податкової інспекції.

По-перше, розглянемо частину тексту де вказано, що Вікторія es ciudadana de Ucrania, de nacionalidad rusa. Отже ми розуміємо що Вікторія є громадянкою України, але за національністю вона є росіянкою. Слід зазначити, що в українських документах слово громадянка може також відображати етнічне походження особи, а не суто громадянство в юридичному сенсі. Переклад «громадянство» як «nacionalidad» в іспанському контексті може викликати плутанину, оскільки в Королівстві Іспанії

використовують систему, в якій «nacionalidad» означає стан приналежності до держави, тоді як в Україні вона може мати культурний або етнічний відтінок, який не обов'язково збігається з юридичним поняттям «nacionalidad» в Іспанії.

Та по-друге, важливо розглянути переклад сімейного стану Вікторії, адже в оригіналі документа вона є незаміжня, що при прямому перекладі на іспанську мову значило по casada. Однак, ці категорії в Україні можуть не збігатися з категоріями в іспанській системі. Прямий переклад цього терміну без урахування точних еквівалентів може призвести до того, що, наприклад, особа, зареєстрована в Україні як *не заміжня* (без запису про попередній шлюб), в іспанській системі фігуруватиме як *одинок*, що може неточно відображати її статус і спричинити проблеми в юридичних справах, наприклад, щодо дійсності шлюбу або як у випадку Вікторії могло б призвести до проблем з легалізацією коштів які належать їй. Отже можемо стверджувати, що у цьому випадку перекладач зробив правильний вибір та використав слово soltera.

Вважаємо доцільним відзначити, що дослідивши вищевказані практики, ми дійшли до висновку, що в Іспанії є нестача українських перекладачів, що пов'язано з раптовим зростанням попиту після повномасштабного вторгнення в Україну, а також з обмеженою кількістю перекладачів, які вільно володіють рідною мовою. Бар'єри, що перешкоджають прохачам тимчасового захисту, а також складність контекстів, у яких потрібні спеціалізовані перекладачі (наприклад, у сфері права або психічного здоров'я), ще більше загострюють проблему нестачі таких спеціалістів.

Розглянемо приклад, який показує, як нестача українських усних та письмових перекладачів разом із культурною чутливістю та попереднім досвідом травми може вплинути на взаємодію та благополуччя українського прохача тимчасового захисту в Іспанії:

Марта, прохачка тимчасового захисту, яка прибула до Королівства Іспанії, рятуючись від повномасштабного вторгнення в свою країну, звертається до центру соціальних служб за емоційною підтримкою та соціальною допомогою, оскільки вона зазнала особистих втрат і пережила травматичні епізоди. Через відсутність українського перекладача, центр призначив російськомовного перекладача, сподіваючись, що Марта зможе спілкуватися російською мовою. Хоча Марта трохи розуміє російську мову, вона відчуває себе незручно і небезпечно, висловлюючи свої емоції мовою, яку вона не вважає повністю своєю, особливо з огляду на контекст травми, пов'язаної з воєнними діями в Україні.

Крім того, Марта уникає відкрито говорити про певні травматичні аспекти свого досвіду як через мову, так і через брак культурної впевненості, яку вона відчуває через відсутність українського перекладача, який міг би повністю зрозуміти її досвід зі спільної точки зору. Працівники соціальних служб не навчені розпізнавати ці культурні відмінності, що призводить до обмеженої інтерпретації відповідей Марти і до того, що деякі з її травм залишаються непоміченими.

Відсутність перекладача, який володіє українською та іспанською мовами, та брак знань про емоційний стан пацієнтки впливають як на встановлення діагнозу, так і на допомогу, яку може отримати Марта. Сесія закінчується без відчуття, що її почули, що посилює її почуття вразливості та недовіри до системи підтримки, зменшуючи ймовірність того, що вона звернеться за допомогою знову.

Цей приклад демонструє, як брак перекладачів і відсутність культурної чутливості до специфічного травматичного досвіду можуть створювати значні бар'єри для прохачів тимчасового захисту, впливаючи на їхню здатність отримувати адекватну психологічну та емоційну підтримку.

Отже важливо відзначити, що перекладач повинен бути знайомий з обома культурами і втручатися з культурним роз'ясненням, якщо він або вона вважає, що комунікація не вдається саме з цієї причини. Також слід

пам'ятати, що під час співбесіди прохач тимчасового захисту може нервувати або плакати, розповідаючи свою історію та переживання через делікатність і травматичність того, що він/вона пережив(ла). Вони також можуть не реагувати, мовчати або не дивитися в очі через недовіру чи збентеження. У таких випадках саме фахівець, відповідальний за проведення співбесіди, може спробувати заспокоїти прохача тимчасового захисту. Як результат, єдність вербально-невербальної комунікативної дії, а саме взаємодія/невіддільність фонологічної форми від висоти голосу, інтонації, міміки, жестів, а також мізансцени уможлиблює адекватне розуміння інтенції мовця [4]. Більш того, у певних випадках невербальна поведінка постає майже «... єдиним ключем до розуміння змісту висловлення, оскільки знання про ситуативний контекст комунікації не дають достатніх підстав для встановлення мотивації і, відповідно, інтенції мовця» [26, с. 16].

Згідно з дослідженням психотерапевтичних і правових аспектів війни і катувань у процедурах надання притулку, проведеним Немауат, політично незалежною неприбутковою організацією, що пропонує психотерапію з перекладачами, психологічне консультування та медичну підтримку особам, які пережили війну та катування, та Інститутом прав людини Людвіга Больцмана, заявники відчують особливий стрес через те, як проводяться співбесіди, і через певну поведінку перекладачів. Особливо болісним для жертв насильства та жорстокого поводження є ситуація, коли їхню історію відкидають як «неправдоподібну», що може мати серйозні наслідки, такі як повторна травматизація. Несправедливість та насильство, яких зазнали жертви травми, є важливою передумовою для полегшення їхніх страждань. Для того, щоб прохачі тимчасового захисту могли адекватно описати події, які змусили їх покинути рідну країну, необхідно створити атмосферу довіри, мати співчутливих і відкритих співрозмовників, достатньо часу та адекватну інформацію (наприклад, про конфіденційність).

Крім того, професійний нагляд може допомогти запобігти формуванню в інтерв'юерів та перекладачів захисного ставлення до жертв травми [20].

Із власного досвіду перекладача в поліції Іспанії у процесі розслідування військових злочинів Росії в Україні іспанськими Органами Внутрішніх Справ, можемо чітко визначити, що точний переклад є фундаментальним для того, щоб забезпечити чітке та безпомилкове викладення фактів. Будь-яке непорозуміння або помилка в перекладі може спотворити правду, що в свою чергу здатне негативно вплинути на оцінку фактів судом. Крім того, деталі свідчень про воєнні злочини можуть бути делікатними та специфічними, тому правильна передача змісту є надзвичайно важливою. Окрім дослівного перекладу, перекладачам часто доводиться бути своєрідними посередниками у різних культурних і правових контекстах. У судовому процесі щодо воєнних злочинів свідчення можуть містити посилання на норми, звичаї або ситуації, характерні для країни чи регіону, де відбувалися злочини. Кваліфікований перекладач не лише перекладає слова, але й контекстуалізує поняття, щоб судді та працівники поліції повністю розуміли значення та доречність сказаного. У процесі щодо воєнних злочинів, у якому ми брали участь, докази, такі як відеозаписи та свідчення були українською мовою, що ще більше ускладнило сам процес, адже правильний переклад має вирішальне значення не лише для живих свідчень, але й для перекладу цих доказів. Невдалий переклад міг би змінити значення важливого доказу і вплинути на оцінку справи судом. Непорозуміння через неправильне тлумачення може призвести до судових помилок, таких як виправдання винних або засудження невинних. У контексті воєнних злочинів, де правосуддя має вирішальне значення як для жертв, так і для притягнення до відповідальності, точна інтерпретація має важливе значення для запобігання неправильному тлумаченню важливих деталей.

У нашій роботі також розкриваємо власний досвід, набутий під час роботи перекладачем як волонтер неурядової організації, що займається

допомогою біженцям. Завдяки отриманню цього досвіду ми можемо підсумувати труднощі, які можуть перешкоджати правильній комунікації через психологічний стан співрозмовника і, які можуть відображатися в його тоні або в тому, як він структурує свою мову (дещо хаотично, з незв'язаними реченнями тощо). Іноді також можуть з'являтися посилення на місцеві та культурні реалії, тому перекладачеві необхідно володіти, окрім знання мови, необхідними культурними референціями для бездоганної інтерпретації інформації. По-друге, важливо також підкреслити велике емоційне навантаження, яке цей вид допомоги може спричинити для перекладача через теми, що розглядаються. У конкретному випадку з перекладачами, які походять з тієї ж країни, що і співрозмовник, ця ситуація може ускладнюватися тим, що вони відчують свій обов'язок допомагати людині особисто. Проте такі наміри можуть призвести до того, що прохачі тимчасового захисту намагаються звинуватити перекладачів у відмові в задоволенні її запиту в державні установи. Власний досвід та вищесказане також дозволяє нам стверджувати, що ці труднощі існуватимуть завжди, тому що вони є частиною нашої роботи, але ми можемо спробувати впоратися з ними у найбільш прийнятний спосіб. На нашу думку, найбільш прийнятний спосіб – це професіоналізація, з усіма наслідками, що випливають з цього поняття: постійне навчання (як технічним аспектам усного перекладу, так і психологічним інструментам і мовним навичкам), спеціалізація (у нашому випадку – навчання конкретним питанням, пов'язаним зі знанням процедури надання захисту), досвід і, в деяких випадках, психологічна допомога для перекладачів.

В контексті культурних бар'єрів під час процедури надання тимчасового захисту, також слід виділити, що прохачі останнього часто потребують медичної допомоги. З одного боку, вони могли зіткнутися з військовими діями, порушеннями прав людини, такими як катування, зґвалтування чи інші приниження, або переслідуваннями, що призвело до

значної шкоди їхньому життю, наприклад, втрати національності, культури, сім'ї, професії, мови, друзів, перспектив на майбутнє тощо [43 с. 242].

З іншого боку, вони також стикаються з труднощами в приймаючій країні, пов'язаними із задоволенням своїх основних потреб і почуттям втрати, породженим ситуацією, в якій вони опинилися, або з невизначеністю щодо свого майбутнього і проблемами прийому в приймаючій країні. Ці фізичні та психосоціальні труднощі можуть впливати на здоров'я прохачів тимчасового захисту і потребують вирішення [34].

Розглянемо конкретний приклад того, як брак мовних навичок і відмінності в очікуваннях від послуг та адміністративних процедурах можуть вплинути на українського прохача тимчасового захисту в Іспанії:

Тетяна, українка, яка нещодавно прибула до Іспанії через повномасштабне вторгнення, звертається до медичного центру по допомогу. Через незнання іспанської мови Тетяні важко описати свої симптоми та зрозуміти інструкції медичного персоналу. У медичному центрі на той момент не було перекладача, тому вона повинна покладатися на обмежену допомогу співробітника, який володіє базовою англійською мовою, що ускладнює точну комунікацію.

Окрім мовного бар'єру, Тетяна виявила, що система охорони здоров'я в Іспанії працює інакше, ніж та, до якої вона звикла в Україні. У себе на батьківщині Тетяна звикла до системи, в якій було прийнято отримувати медичну допомогу без попереднього запису у випадках помірної терміновості. Однак в іспанському центрі їй пояснили, що вона повинна записатися на прийом заздалегідь, дотримуватися певного протоколу і пред'явити документи, яких у неї немає з собою, наприклад, медичну картку або тимчасове посвідчення.

Через ці культурні відмінності в очікуваннях щодо послуги та процедури Тетяна відчуває розчарування і здивування, що може призвести до негативного сприйняття системи прийому в цілому. Ці фактори підвищують ймовірність того, що Тетяна почуватиметься вразливою і

мени охоче звертатиметься по допомогу в майбутньому, що вплине на її процес інтеграції та доступ до основних послуг, таких як охорона здоров'я.

Крім того, незнання мови та культури приймаючої країни додає до цих труднощів ще й стресовий фактор. Незнання мови більшості населення країни перебування може стати перешкодою для отримання адекватних послуг [16]. Дійсно, неадекватна комунікація між медичними працівниками та пацієнтами, які не розмовляють мовою більшості населення країни перебування, може перешкоджати ефективній діагностиці, моніторингу та лікуванню [36]. Отже, можна стверджувати, що відсутність мовних навичок у прохача тимчасового захисту може мати шкідливий вплив на його здоров'я.

У соціальній сфері існує кілька комунікативних ситуацій. До них належить усний переклад в офісах соціальних служб і центрах прийому прохачів тимчасового захисту у контексті соціальної допомоги прохачам притулку, а також у школах або в самих громадських організаціях. У цій сфері, по можливості, менше присутній професійний переклад, оскільки на практиці він зазвичай здійснюється за допомогою так званих спеціальних перекладачів (членів сім'ї або друзів) або двомовних постачальників послуг (персонал, відповідальний за юридичну, медичну, психологічну, соціально-професійну та навчальну допомогу, пастирську допомогу, міжкультурний супровід і посередництво, контроль і нагляд, серед іншого). Зіткнувшись з подібними ситуаціями, Мартін Анне стверджує: «поки вони залишаються волонтерами, їм буде дуже важко змінити статус своєї професії, щоб їх цінували і вимагали від них, як від будь-якого іншого професіонала» [35, с. 212].

Завдяки власному досвіду роботи перекладачем, ми мали змогу зробити ширше дослідження ситуації в контексті тимчасового захисту в Королівстві Іспанії у вигляді опитування прохачів тимчасового захисту. Основне питання, яке задавалось останнім, було наступним: *Яка ваша оцінка усного перекладу, який був наданий під час розмови чи співбесіди з*

державним працівником імміграційної служби? Коли їх запитали про їхню оцінку усного перекладу (Таблиця 1.1), 47,5% респондентів відповіли, що їхній досвід був позитивним, 27% вважають, що він не був ні позитивним, ні негативним, а 13,5% вважають його дуже позитивним. На противагу цьому, 12,1% сказали, що досвід був негативним (9,9%) або дуже негативним (2,1%).

Таблиця 1.1. Оцінка усного перекладу

Досвід	Кількість	Відсоток
Дуже негативний	3	2,1
Негативний	14	9,9
Ні позитивний, ні негативний	38	27
Позитивний	67	47,5
Дуже позитивний	19	13,5
Загалом	141	100

Зазначимо, що рівень володіння іспанською мовою респондентів є достатнім для розуміння мови в повсякденному контексті. Проте на рис. 2.1 відображаються їхні думки щодо тих ситуацій, коли вони можуть потребувати допомоги усного перекладача:

67,74% – у сфері правової допомоги;

45,16% – у сфері юридичної допомоги;

18,28% – зустрічі, пов'язані з пошуком роботи;

14,52% – у сферах, пов'язаних з інформацією та пошуком житла;

14,52% – у сферах, пов'язаних з навчанням;

4,3% – в жодній з цих сфер не повинно бути усного перекладу.

На відкрите запитання про те, чому вони вважають, що послуги перекладу необхідні, 124 (66,7%) респондента пояснили свої причини, деякі з яких наведені нижче:

- *«В більшості випадків наша доля залежить від перекладу»;*
- *«Це є для розуміння інформації»;*
- *«Це важливо, коли йдеться про спілкування та точну передачу інформації»;*
- *«Зробити так, щоб тебе зрозуміли. Але це має бути хороший переклад, тому що, коли ви приїжджаєте в країну, мова є великим бар'єром»;*
- *«Тому що тут, в Іспанії, вони взагалі не розмовляють англійською»;*
- *«Тому що я переповіла через нього свої страждання»;*
- *«Бо у випадку медичної допомоги потрібен перекладач, тому що ми не розуміємо медичної лексики»;*
- *«Тому що вона відіграє важливу роль у тому, щоб інші зрозуміли мою ситуацію»;*
- *«Без перекладача немає комунікації».*

Підсумовуючи вищесказане та беручи до уваги результати проведеного опитування, можемо зробити висновок, що прибуття українських прохачів тимчасового захисту до Іспанії виявило низку мовних

і культурних бар'єрів, які перешкоджають їхній інтеграції та доступу до послуг тимчасового захисту. Серед мовних бар'єрів виділяються недостатнє володіння іспанською мовою та брак україномовних перекладачів, що обмежує спілкування в таких важливих сферах, як охорона здоров'я та юридичні процедури. Незнання адміністративної та юридичної термінології іспанською мовою також створює перешкоди для розуміння своїх прав та обов'язків, особливо коли йдеться про переклад офіційних документів, що є важливим, але часто складним процесом. Що стосується культурних бар'єрів, то відмінності в очікуваннях від послуг і соціальних нормах, а також недостатня чутливість до травматичного досвіду, впливають на взаємодію між прохачами тимчасового захисту і місцевим персоналом, призводячи до непорозумінь і розчарувань.

Однією з конкретних проблем, що виникають через ці мовні та культурні бар'єри, є невідповідність у перекладі імен та по батькові прохачів тимчасового захисту іспанською мовою, що створює проблеми з ідентифікацією та доступом до послуг, які детальніше будуть розглянуті в наступному підрозділі.

2.2. Культурна та соціолінгвістична адаптація власних назв

Культурна та соціолінгвістична адаптація слов'янських власних назв у процесі письмового та усного перекладу є важливим аспектом забезпечення точності, поваги до культурної ідентичності та узгодженості в правовому, міграційному та адміністративному контекстах. Власне ім'я – слово, словосполучення, речення, яке служить для виокремлення названого ним об'єкта серед інших об'єктів, його індивідуалізації й ідентифікації [6].

Власні назви часто викликають труднощі, особливо коли вони передаються між різними мовними та культурними системами, як у випадку зі слов'янськими іменами, адаптованими до мов з використанням латиниці. Спеціальна таблиця транслітерації українського алфавіту латиницею була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України «Про упорядкування

транслітерації українського алфавіту латиницею», яку можна знайти у Додатку В [7].

У статті «Власне ім'я в художньому творі як перекладацька проблема» автори зазначають, що «... в цілому можна констатувати, що вибір тієї чи іншої можливості передачі власних імен, що зберегли певну семантику, тобто вибір транслітерації або перекладу, – обумовлений традицією, з якою не можуть не рахуватися перекладачі навіть у тих випадках, коли вони зустрічаються з вигаданими іменами або прізвищами» [2]. Ми погоджуємося з твердженням Олени Щегель, що «... метод транскрипції є дуже зручним, адже для нього найважливіше саме звукова близькість імені до мови оригіналу, а метод транслітерації не дозволяє орієнтуватися на фонетичний образ конкретної мови» [10, с. 77].

Повертаючись до теми використання латинського транскрибування варто зазначити, що в основному переклад відбувається з англійської транслітерації. Тобто при передачі слова на українську враховуються не іспанські правила читання чи вимови, а англійські відповідно.

Наприклад:

- Олександр → Oleksandr (іспанською – Alexander).
- Володимир → Volodymyr (еквівалент Vladimir в інших мовах).

Важливо, щоб транслітерація відповідала встановленим правилам, щоб уникнути плутанини з російськими варіантами імен, як у випадку *Володимир* (укр.) проти *Владимир* (рос.). Оскільки в багатьох випадках українські та російські імена можуть звучати схоже або навіть збігатися, важливо використовувати правильну українську транслітерацію, щоб уникнути плутанини між двома мовами. Це особливо важливо в нинішньому політичному контексті, де повага до української ідентичності має вирішальне значення.

Варто відзначити, що в перші місяці повномасштабного вторгнення Росії в Україну прохачам тимчасового захисту було дозволено не подавати завірені переклади документів через надзвичайну ситуацію, спричинену

воєнними діями, яка вимагала швидкого та ефективного гуманітарного реагування. Було визнано вразливість прохачів тимчасового захисту, багато з яких були травмовані і не мали засобів для збору документів незнайомою мовою. Через це уряди прийняли політику адміністративної гнучкості, щоб полегшити доступ до основних послуг без зайвих затримок, відповідно до міжнародних рекомендацій, які сприяють швидкому прийому. Крім того, як вже було раніше сказано, нестача україномовних усних і письмових перекладачів зробила вимогу про присяжні переклади нездійсненою, що надало пріоритет гуманності та гідності в процесі прийому і забезпечило прохачам захист і підтримку, яких вони потребували в критичний час [19].

Отже розглянемо ситуацію, яку ми мали змогу споглядати у перші місяці повномасштабного вторгнення, про те як культурна та соціолінгвістична адаптація власних назв може вплинути на письмовий та усний переклад, сприяючи порозумінню в офіційних установах Іспанії:

Ірина Романенко, прохачка тимчасового захисту з України, йде до реєстраційного офісу в Королівстві Іспанії, щоб подати заяву на отримання посвідки на проживання. Її прізвище «Романенко» українською мовою містить структуру та фонетику, які можуть бути незнайомі місцевим службовцям. Під час опрацювання заяви перекладач культурно адаптує прізвище, пояснюючи, що в кирилиці та українській мові це прізвище є поширеним і має близький фонетичний еквівалент в іспанській мові. Це полегшує чиновникам розуміння походження та правильної вимови імені, що зменшує кількість помилок у транскрипції або непорозумінь, які можуть вплинути на майбутню ідентифікацію Ірини в реєстраційних системах.

Крім того, зроблено коротку культурну адаптацію шляхом пояснення, що «Романенко» є поширеним прізвищем в Україні, що також допомагає чиновникам зрозуміти відмінності в структурі українських та іспанських імен. Це не лише забезпечує правильну транскрипцію, але й полегшує розпізнавання прізвища під час майбутніх консультацій,

підвищуючи точність адміністративних записів та уникаючи плутанини, яка могла б ускладнити доступ Ірини до медичних та соціальних послуг.

Королівська академія іспанської мови (RAE) розглядає питання адаптації іншомовних власних назв у підрозділі «Орфографія іспанської мови» а саме в «Загальноіспанському словнику сумнівів». Згідно з цими джерелами, Королівська академія іспанської мови встановлює, що іноземні власні назви повинні, як правило, зберігати своє оригінальне написання, хоча існують деякі важливі винятки та рекомендації щодо їх використання та адаптації в іспанських текстах [37].

Дослідимо один з таких випадків, коли українські власні назви, написані латиницею, слід зберігати в оригінальній формі при використанні в іспанських текстах: ім'я «Олена» (українською мовою) слід залишити таким, яким воно є, замість того, щоб адаптувати його до «Elena» іспанською мовою, адже особа, чие ім'я в документі, що посвідчує особу, вказано як «Olena», а в іншому документі перекладено як «Elena», може зіткнутися з низкою юридичних та адміністративних проблем, особливо в контексті імміграції або прохання тимчасового захисту, або з доступом до базових послуг, таких як охорона здоров'я, освіта або соціальні виплати, оскільки установи можуть вимагати документи, які ідеально збігаються в кожній деталі. У випадку, якщо в перекладі все ж таки була допущена помилка, доведеться ініціювати процес виправлення документів, щоб переконатися, що ім'я узгоджується з усіма документами, що може бути дорогим і трудомістким процесом. Але, якщо ми розглянемо ім'я Олег, яке за правилами транслітерується як Oleg, то ми зіткнемося з проблемою, адже фонема «h» в іспанській мові не вимовляється ні на початку, ні в кінці слова, отже при вимовлені цього ім'я буква «g» не вимовляється і людину вже не будуть називати Олег, а саме Оле, що у перекладі з іспанської є вигук, що використовується для підбадьорення та аплодисментів [21].

Така ситуація на сьогоднішній день приносить великий дискомфорт для прохачів тимчасового захисту, адже дуже часто викликає сміх у самих

іспанців. Також можемо розглянути ім'я Генадій, що за правилами транслітерується як *Genadii*. У цьому випадку ми зіткнемося з іншою проблемою, адже «g» може позначати два різних звуки, залежно від голосної, яка йде за ним: у нашому випадку ім'я Генадій будемо читати іспанською як Хенаді, отже за правилами іспанського правопису було б доцільніше перекласти це ім'я як *Guenadii*, що іспанською буде звучати як Генаді [3].

Продовжимо наше дослідження на прикладі перекладу по батькові, що може здаватися таким простим і легким, але це одна з проблем, з якою стикаються фахівці при перекладі документів, що посвідчують особу, і будь-яких інших документів, де згадується по батькові.

Як було вказано вище, транслітерація слов'янських імен латинським алфавітом може призвести до різних варіацій і проблем з вимовою. Слов'янські імена можуть мати звуки, яких немає в іспанській мові, що ускладнює їх адаптацію та правильну вимову.

Для українських іммігрантів в Іспанії розуміння того, як імена по батькові вписуються в іспанську систему імен, може полегшити їхню інтеграцію і допомогти їм адаптуватися до місцевих норм, не втрачаючи при цьому своєї культурної ідентичності. Імміграційні служби та навчальні заклади можуть краще підтримувати іммігрантів, якщо вони розуміють, як пояснювати та адаптувати по батькові в офіційних документах і в повсякденному житті.

На прикладі наступного перекладу, що був підготовлений у бюро перекладів *Juralia Traducciones*, що знаходиться у місті Мурсія, можемо розглянути одну із особливостей перекладу по батькові, та той факт, чому, наприклад, для Органів запису актів цивільного стану, Поліції чи Служб у справах іноземців, важко зрозуміти поняття по батькові.

U C R A N I A
CERTIFICADO DE NACIMIENTO

SVITLANA Oléhivna -----

(Nombre) (Patronímico¹) (Apellido)

nació el ----- de ----- de 2018 (----- de dos mil dieciocho).

Lugar de nacimiento: -----, -----, -----, -----,

quedando practicada la correspondiente inscripción de nacimiento el -----
----- con el asiento № -----.

[Padres]:

Padre: **OLEH Vasyliovych** -----.

Madre: **PAVLYNA Íhorivna** -----.

¹ Patronímico. La mayoría de los ciudadanos eslavos tienen un nombre patronímico a efectos de identificación interna que se forma con el nombre del padre y una serie de sufijos que significan “hijo/a de”. [Nota del traductor jurado].

Дуже важливо відзначити, що у випадку Іспанії під час оформлення юридичних документів завжди вказується пункт Hijo/a de, що означає син або дочка та імена обох батьків у називному відмінку. Розглянемо це на прикладі батьків Світлани, її батько Hijo de Vasyl y Olena, та її мати Hija de Ihor y Vasylyna. Таким чином в іспанському документі Світлана є Hija de Oleh y Pavlyna.

Так як бюро перекладів Juralia Traducciones є досвідченим і має достатні знання у цій сфері, під час перекладу свідоцтва про народження Світлани, у графі по-батькові по-перше вказуємо Oléhivna з буквою h, адже її батька звать Oleh, та по-друге у кінець документу виносимо посилання під номером 1, яке у перекладі на українську тлумачить наступне: ¹ По батькові. Більшість слов'янських громадян мають ім'я по батькові для внутрішньої ідентифікації, яке утворюється з імені батька та низки суфіксів, що означають «син/дочка». [Примітка присяжного перекладача Франциско Аларкона Аліаги]. У цьому випадку перекладач значно полегшив процес оформлення документів прохачів тимчасового захисту, адже іспанська правова система та багато адміністративних процедур є досить

формальними та стандартизованими, а це означає, що іноземні імена, які не відповідають типовим іспанським структурам імен, можуть бути нелегкі для розпізнання. Це може призвести до нерозуміння, коли посадовці стикаються з іменами, які не вписуються у форми чи реєстри, якими вони користуються.

Наступним вбачаємо за необхідне розглянути переклад частини свідоцтва про шлюб знову ж таки, зроблений в бюро перекладів Juralia Traducciones.

U C R A N I A

CERTIFICADO DE MATRIMONIO

-----, nacido el --- de --- de ----, natural de -----, -
-----,
(Nombre) (Patronímico ¹) (Apellido)
y ALONA -----, nacida el --- de --- de ----, natural de -----,
-----,
(Nombre) (Patronímico ¹) (Apellido)

¹ Patronímico. La mayoría de los ciudadanos eslavos tienen un nombre patronímico a los efectos de identificación interna que se forma con el nombre del padre y una serie de sufijos que significan “hijo/a de”.

² Según el estándar internacional ISO 9:1995, por el que se establece el sistema de transliteración a caracteres latinos de los alfabetos cirílicos de las lenguas eslavas y no eslavas, el nombre AL'ONA Serguíyivna AL'OSHYNA, tal y como consta en el permiso de conducción de la interesada, se corresponde con uno de los modos vigentes de transliteración, mientras que el nombre que se indica en el presente certificado de matrimonio, ALONA Serguíyivna ALOSHYNA, se corresponde con otro modo de transliteración, siendo ambos igualmente válidos. [Nota del traductor jurado].

Тепер розглянемо ситуацію, з якою мало справу наше бюро перекладів. До нас звернулась Альона, яка в 1996 році отримала водійське посвідчення, де її ім'я було записане як AL'ONA, але в закордонному паспорті, який вона отримала в 2021 році, воно було транслітероване як ALONA. Під час омологації водійського посвідчення в Іспанії, їй було відмовлено в цьому, адже ім'я в закордонному паспорті не співпадає з ім'ям в водійському посвідченні. Розглядаючи переклад свідоцтва про шлюб, сфокусуємо нашу увагу на переклад Примітки², що стверджує наступне,

«Відповідно до міжнародного стандарту ISO 9:1995, що встановлює систему транслітерації латинськими літерами кириличних алфавітів слов'янських і неслов'янських мов, ім'я AL'ONA, як зазначено в посвідченні водія відповідної особи, відповідає одному з чинних способів транслітерації, тоді як ім'я, зазначене в цьому свідоцтві про шлюб, ALONA, відповідає іншому способу транслітерації, при цьому обидва способи є рівнозначними».

Відзначимо, що ISO (Organización Internacional de Normalización) – це Міжнародна організація зі стандартизації. За звичай робота з підготовки міжнародних стандартів здійснюється через технічні комітети цієї організації. [27].

Міжнародний стандарт ISO 9:1995 – це система транслітерації кирилиці латинськими літерами. Його мета – встановити точну відповідність між кириличними літерами та їхніми еквівалентами латиницею, що полегшує спілкування та взаєморозуміння в багатомовних контекстах. (Див. Додаток В).

Отже можемо стверджувати, що ISO 9:1995 особливо актуальний у таких випадках, як переклад документів, що посвідчують особу, та інших офіційних документів, а також у ситуаціях, коли важлива точність відтворення імен.

Підсумовуючи, можна сказати, що складність для іспанців у розумінні та адаптації слов'янських імен по батькові ґрунтується на значних структурних і культурних відмінностях між системами іменування. Граматична складність суфіксів по батькові, а також культурна незнайомість і відмінності в нормах іменування сприяють виникненню цих труднощів. Розуміння та адаптація слов'янських імен по батькові вимагає чутливості до унікальних культурних та мовних практик цих мов. Саме тому вищесказане призводить нас до необхідності розглянути функціональні обов'язки та функції мовних асистентів в цілому, з акцентом на тих, що розмовляють українською та іспанською мовами, адже окрім перекладачів,

саме ці працівники є невід’ємною ланкою у допомозі прохачам тимчасового захисту.

2.3. Функціональні обов’язки мовних асистентів у різних контекстах тимчасового захисту

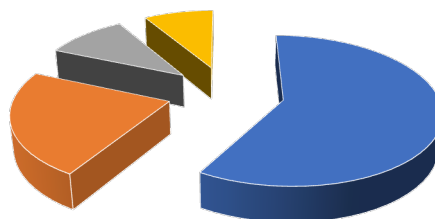
Повертаючись до тимчасового захисту в цілому, варто також відзначити, що однією з найважливіших проблем, на яку слід звернути увагу, є програма мовних асистентів в Іспанії, саме мовних асистентів, які розмовляють українською та іспанськими мовами в контексті тимчасового захисту.

Першим викликом, який ми прагнули дослідити в межах цього розділу, був профіль мовних асистентів, які працюють в Іспанії, робочі стосунки та їхнє сприйняття потреби у спеціалізованій підготовці.

Саме тому нами було проведено опитування, під час роботи саме таким асистентом в одному з навчальних закладів в м. Сусіна, Регіону Мурсії, під час 2022-2023 років.

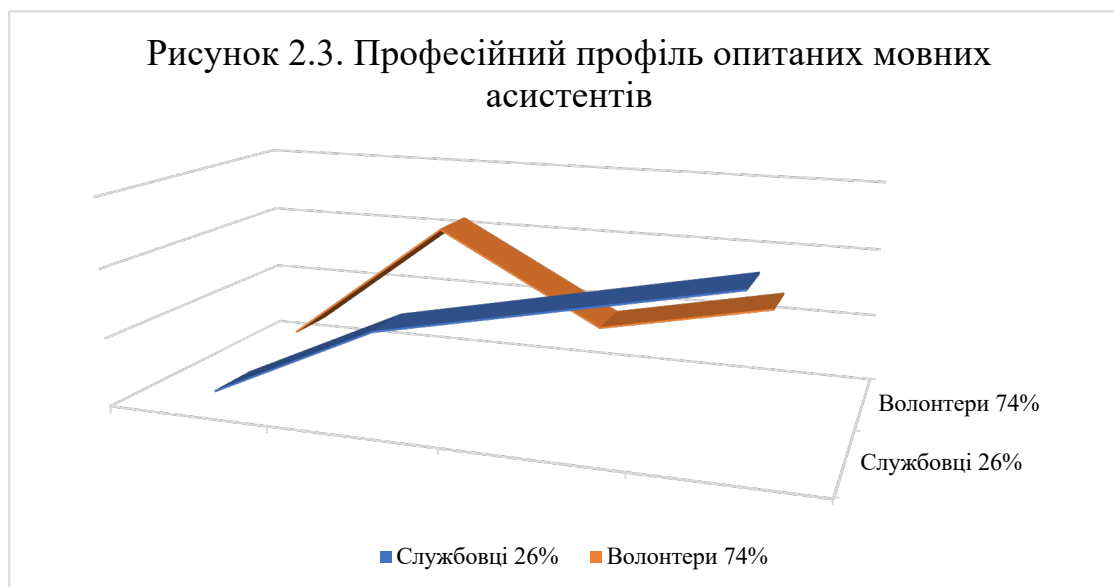
Опитані мовні асистенти володіли загалом 2 робочими мовами. Як і очікувалося, найпоширенішою мовою була англійська, якою володіли 26 з 35 респондентів. За англійською слідує французька, та відразу за нею йде німецька, якою володіють 4 респонденти, та українська, якою володіє 1. Це не дивно, враховуючи, що англійська є одною з найбільш вживаних у світі. (див. Рисунок 2.2).

Рисунок 2.2.: Робочі мови опитаних мовних асистентів

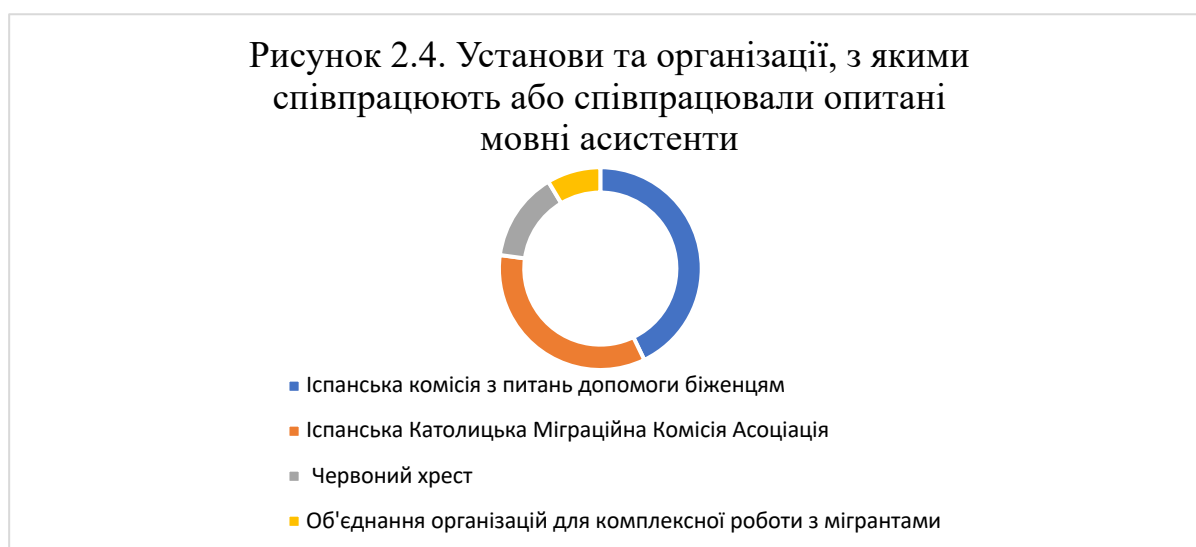

■ Англійська ■ Французька ■ Німецька ■ Українська ■ Українська

З 35 опитаних мовних асистентів 74% отримували заробітну плату, а решта 26% стверджували, що працювали на волонтерських засадах (див. Рис. 2.3.). Однак тут варто зазначити, що отримана вибірка є невеликою і абсолютно випадковою, тому ми вважаємо, що ці результати не обов'язково повинні бути точним відображенням реальності.

Було вирішено задати окреме запитання, щоб з'ясувати, з якими організаціями та установами співпрацювали опитані мовні асистенти, і всього було встановлено 4 таких. З них двома найбільш представленими організаціями були Іспанська комісія з питань допомоги біженцям та Іспанська Католицька Міграційна Комісія Асоціація (див. Рисунок 2.4).

Варто зазначити, що обидві організації входили до критеріїв пошуку через *LinkedIn*, тому не дивно, що 19 респондентів працювали в них.

80% опитаних мовних асистентів вважають, що для роботи в контексті тимчасового захисту необхідна спеціальна підготовка. З решти 20% 13% не мають чіткої думки з цього питання і вважають за краще залишатися нейтральними. Ці 13% склалися з 5 респондентів, 4 з яких не мали академічної підготовки в галузі усного та письмового перекладу, а 1 з них закінчив один або кілька курсів усного та/або письмового перекладу. Слід зазначити, що, хоча 5 респондентів не мали академічної підготовки в галузі письмового та усного перекладу, лише 2 вважали спеціальну підготовку абсолютно непотрібною (див. Рис.2.5). Обидва респонденти пройшли один або кілька курсів усного та/або письмового перекладу. Вважаємо, що якби дослідження проводилося в іншому форматі, наприклад, за допомогою інтерв'ю, було б цікаво дізнатися точку зору респондентів щодо їхнього досвіду та підготовки в галузі усного та письмового перекладу.

Підводячи підсумки нашого опитування можемо стверджувати, що мовні асистенти відіграють вирішальні функціональні обов'язки у комунікації між гуманітарними організаціями та людьми в уразливих ситуаціях. Переважання англійської мови та співпраця з великими гуманітарними організаціями є помітними тенденціями. Крім того, більшість асистентів визнають важливість спеціалізованої підготовки, яка

необхідна для забезпечення ефективної та культурно чутливої комунікації в складному становищі. Поєднання волонтерської та оплачуваної роботи відображає різноманітність підходів до роботи в цій сфері і свідчить про те, що хоча багато асистентів цінують свою підготовку, інші все ще не мають повного доступу до формального навчання письмового або усного перекладу.

Наступним кроком нашого дослідження було вивчення саме функціональні обов'язки мовного асистента. На власному досвіді роботи мовним асистентом, який володіє українською та іспанською мовами, можемо навести наступну ситуацію: *до центру звернулась мати, адже її дитину направили саме в нашу школу. В перший день знайомства однією з ключових проблем, з якою зіткнулася мати, була відсутність розуміння того, чого від неї очікує директор та інші члени колективу. Школою було прийнято рішення організувати нову зустріч та вже в присутності мовного асистента, який розмовляє українською та іспанським мовами. В першу чергу мовний асистент виступив посередником у розмові між двома сторонами, точно перекладаючи питання і відповіді, щоб не виникало непорозумінь. Мати покроково була супроводжена в процесі заповнення форм, таких як заява на реєстрацію, дозвіл на перевезення та медична картка, перекладу інструкції та на кожному етапі мовний асистент та адміністрація переконувалися, що мати розуміє важливі деталі, такі як терміни або необхідні документи. Завдяки практиці роботи перекладачем та професійній освіті перекладача мовний асистент допоміг їй зрозуміти такі важливі аспекти, як шкільний розклад, вимоги до вакцинації та правила відвідування школи, щоб вона могла дотримуватися вимог, не боячись помилок через брак розуміння. З чого ми можемо зробити висновок, що мати змогла відчувати себе набагато спокійніше і впевненіше в шкільному процесі, тому що вона знала, що в неї підтримка в спілкуванні з педагогічним персоналом, що гарантує, що жодне питання не залишиться без відповіді. Мовний асистент, який розмовляє українською та іспанською*

мовами, виступає не лише як перекладач слів, а й як своєрідний культурний місток, допомагаючи обом сторонам краще зрозуміти норми та очікування одна одної. Це включає в себе пояснення культурних норм, які можуть бути актуальними в освітньому контексті, наприклад, взаємодія з вчителями, участь у шкільних заходах або те, як вирішуються конфлікти в шкільному середовищі. Якщо місцева система освіти має певні очікування щодо участі батьків у шкільних заходах, мовний асистент може пояснити це матері у спосіб, зрозумілий для неї в рамках її власної культури.

Далі продовжимо розглядати функціональні обов'язки мовного асистента, який розмовляє українською та іспанською мовами саме з учнями, але перед тим хотіли б зазначити, що, на нашу думку, завжди необхідно підкреслювати критичність взаємозв'язку між комунікацією та освітою. Першочерговим завданням освітніх закладів має бути створення середовища, в якому дитина не повинна стикатися з проблемою спілкуванням щодня, оскільки це згодом погіршить якість її освіти.

Вчителі та інші співробітники також повинні бути забезпечені мовними асистентами, коли, наприклад, проводяться конференції за участю батьків і вчителів, шкільні збори, наради зі спеціальної освіти або інші бесіди, де в центрі уваги стоїть освіта дитини. Освітній усний переклад можливий саме за допомогою мовних асистентів, а за відсутності такої можливості - за допомогою телефонного перекладу. Усний переклад і самі мовні асистенти повинні бути нейтральними і передавати кожне слово, сказане під час розмови, не пропускати і не додавати зайвих слів або інформації. Що вкотре підкреслює раніше викладені результати опитування щодо важливості освіти під час цієї професійної діяльності.

Також слід додати, що коли діти та їхні батьки не розмовляють місцевою мовою, можуть виникати різні види конфліктів зі шкільним персоналом, що виникають через мовний бар'єр, культурні відмінності та непорозуміння. Батьки можуть не розуміти записок, електронних листів або шкільних інформаційних бюлетенів, які містять важливу інформацію,

наприклад, про зміни в розкладі, позакласні заходи або батьківські збори. Це може призвести до того, що діти не виконуватимуть певні вимоги, запізнюватимуться або пропускатимуть важливі події, що призводитиме до конфліктів з учителями чи адміністрацією. Цей висновок ми зробили з власного досвіду, коли школа надіслала повідомлення про екскурсію, але батьки не розуміли його, в результаті чого не підписали необхідний дозвіл, що перешкодило участі дитини в екскурсії, створюючи дискомфорт як для дитини, так і для школи.

Ця ситуація призвела нас до проведення ще одного опитування, яке мало на меті з'ясувати, чи втручалися коли-небудь мовні асистенти в комунікацію, щоб вирішити непорозуміння між сторонами. Дев'яносто п'ять відсотків респондентів відповіли, що робили це, і лише п'ять заперечили це (див. Рис. 2.6).

Роблячи висновки з проведеного опитування можемо стверджувати, що самі мовні асистенти вважають, що комунікація є діалогічною, а отже, їхнім обов'язком є посередництво та втручання у взаємодію з метою налагодження діалогу між сторонами. Якщо в якийсь момент спілкування між ними виникає непорозуміння, вони втручаються як відправник/одержувач, щоб підтримати діалог між сторонами.

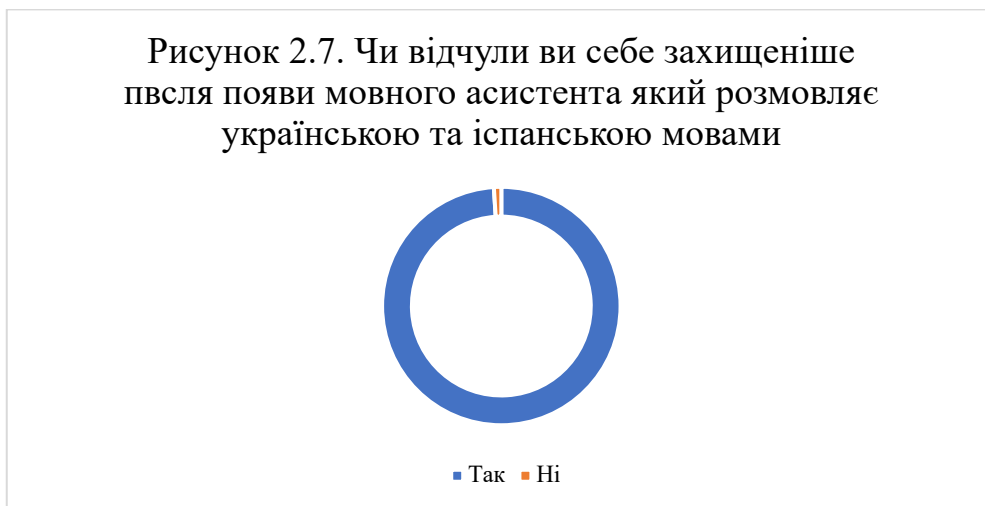
Вважаємо необхідним розглянути декілька ситуацій з власного досвіду, коли діти прохачів тимчасового захисту мали погане самопочуття та вчителі не розуміли, що з ними коїлось та як їм допомогти. В цьому випадку мовний асистент знову ж таки виступив в ролі перекладача. В першу чергу, він допоміг вчителям викликати батьків до школи та пояснити, що нічого жахливого не сталося та з їхньою дитиною все добре і, по-друге, виступив у ролі інтермедіатора вже у відділені швидкої допомоги. Першим кроком персоналу були запитання щодо історії хвороби, адже дуже важливо знати можливі алергії та будь-які ліки, які приймає дитина. Мовний асистент допоміг зібрати цю важливу інформацію, перекладаючи запитання лікаря про історію хвороби дитини, забезпечуючи чітке спілкування. Він зміг перекласти специфічні терміни, такі як «алергія» (*alergia*) або «медикамент» (*medicación*), а також уточнити у батьків, чи були у їх дитини побічні реакції (*reacciones adversas*) в минулому. Це допомогло персоналу уникнути помилок у лікуванні або призначенні несумісних ліків.

Після проведеного огляду лікар повинен був повідомити діагноз і обговорити варіанти лікування, які включали хірургічне втручання та спеціальні процедури. Мовний асистент переклав медичний діагноз українською мовою, чітко пояснивши варіанти лікування та пов'язані з ним ризики. Наприклад, він переклав такі терміни, як «операція» (*operación*) або «лікування» (*tratamiento*), переконуючись, що батьки розуміли кожен варіант, щоб бути у змозі прийняти усвідомлене рішення та розвіяти свої сумніви. Також, у багатьох країнах, перед хірургічним втручанням пацієнт, або, в нашому випадку батьки неповнолітнього, повинні були підписати документ про інформовану згоду, в якому описувались ризики та переваги лікування. Мовний асистент знову ж таки допоміг роз'яснити такі специфічні терміни, як «ризик» (*riesgo*) або «користь» (*beneficio*).

Відступаючи від медичної теми, однією з проблем, з якою ми зіштовхнулися на етапі роботи мовним асистентом були труднощі з розумінням соціального середовища, тому що діти, які не розмовляли

іспанською мовою, мали проблеми з соціальною інтеграцією зі своїми однолітками. В деяких ситуаціях це призводило до ізоляції або конфліктів між дитиною та іншими учнями. Батьки, у свою чергу, не знали, як вирішити ці проблеми через брак спілкування з учителями або шкільними консультантами. У цьому випадку функціональні обов'язки мовного асистента також були вирішальними, адже йому потрібно було віднайти інструменти для кращої інтеграції учня у шкільний процес та знову ж таки виступити комунікаційним медіатором між батьками та вчительським складом.

Інше анонімне опитування, яке було проведено з дітьми прохачів тимчасового захисту і дозволило нам виявити, що тільки після появи мовного асистента в шкільному закладі діти відчували себе психологічно спокійнішими та більш захищеними, що підтверджують 99% дітей, які були опитані. Інший 1% відповів, що вони відразу відчували себе комфортно і мовний асистент, який розмовляв українською та іспанською мовою, тільки заважав їхній інтеграції (див. Рис. 2.7).

Це опитування дозволяє ще раз підкреслити, що мовний асистент, який володіє українською та іспанською мовами, має важливі функціональні обов'язки у психологічній підтримці дітей, які пережили війну, завдяки кільком ключовим факторам, які поєднують між собою комунікативні навички та культурологічні знанням. Мовні асистенти, які

розмовляють українською та іспанською мовами, як правило, працюють в освітніх установах з більш неформальним та індивідуальним підходом, ніж звичайні викладачі. Це дозволяє їм розвивати довірливі стосунки з учнями, засновані на постійному спілкуванні та супроводі у вивченні мови. Будучи більш доступними для щоденних розмов, асистенти створюють простір довіри, в якому діти можуть відчувати себе комфортно, висловлюючи свої емоції, страхи та занепокоєння. Слід додати, що розмовляючи з дітьми індивідуально або в малих групах, ми змогли помітити зміни в поведінці та емоційному стані дитини, що відкрило можливості для більш особистої підтримки.

Фокусуючись на контексті тимчасового захисту слід відзначити, що вивчення нової мови дає можливість дітям, які пережили травматичний досвід, у нашому випадку повномасштабне вторгнення Росії в Україну, опрацювати та висловити свої емоції так, як вони, можливо, не думали про це раніше. Часто вербалізація травми рідною мовою в незнайомому середовищі була для дітей легшою, оскільки мовна дистанція дозволяє їм говорити про болісний досвід без прямого емоційного навантаження. Мовний асистент, який розмовляє українською та іспанською мовами, навчаючи іспанської, може допомогти дитині знайти слова для вираження своїх емоцій. Виходячи з особистого досвіду, хочемо підкреслити, що мовний асистент, який розмовляє українською та іспанською мовами, має досвід міжкультурного спілкування, що робить його більш емпатичним та здатним зрозуміти проблеми, з якими стикаються діти, які пережили вимушене переміщення або травму повномасштабного вторгнення.

Результати опитувань дозволяють зробити висновки про неймовірно важливі функціональні обов'язки мовного асистента в контексті тимчасового захисту, а також межі його втручання. Ми також дійшли низки висновків щодо використаної методології під час опитування і хотіли б додати декілька пропозицій щодо її вдосконалення з метою майбутніх досліджень.

Перш за все, ми хотіли б підкреслити, що зібрана вибірка є невеликою і абсолютно випадковою, тому ми гадаємо, що отримані результати не можна вважати статистично значущими. Проте, ми вважаємо, що така модель дозволила нам отримати загальне уявлення про те, яким може бути профіль мовних асистентів, що розмовляють українською та іспанською мовами, і працюють у контексті тимчасового захисту, а також про функціональні обов'язки, які вони виконують. Тому ми сподіваємося, що результати цього аналізу можуть стати гарною відправною точкою для майбутніх досліджень у сфері перекладу у роботі з прохачами тимчасового захисту.

По-друге, з огляду на цілі, які ми ставили перед собою на початку цього підрозділу, були отримані дуже цікаві результати з точки зору профілю мовних асистентів у вибірці, та того, як вони сприймають свої функціональні обов'язки:

- більшість мовних асистентів володіла двома робочими мовами, найпоширенішою з яких була англійська мова, українська ж є найменш вживаною;
- більшість мовних асистентів з-поміж респондентів були найманими працівниками з досвідом роботи в секторі від 1 до 5 років, які працювали в різних неурядових організаціях та установах;
- переважна більшість респондентів мала академічну підготовку в галузі письмового та усного перекладу; більшість з них висловилося за необхідність спеціальної підготовки для виконання своєї роботи у ситуаціях, пов'язаних з наданням тимчасового захисту;
- більшість мовних асистентів у своїх відповідях на запитання анкети визнають те, що вони відіграють важливу посередницьку роль, втручаючись у комунікацію для надання роз'яснень та вирішення можливих непорозумінь між сторонами.

З іншого боку, результати нашого дослідження дозволили зробити низку висновків, пов'язаних з методологією дослідження. По-перше, розмір

і випадковість вибірки. Ми вважаємо, що, оскільки вибірка була невеликою і сформована абсолютно випадково, отримані результати не можуть вважатися статистично значущими або переконливими. У цьому сенсі ми вважаємо, що для майбутніх досліджень було б цікаво зосередитися на конкретному регіоні або організації, а також отримати більшу вибірку респондентів.

Зазначимо, що функціональні обов'язки мовного асистента в контексті тимчасового захисту є дуже складним питанням, в якому він стикається з низкою етичних конфліктів, пов'язаних з суттєвою нерівністю між сторонами комунікативного акту та ситуацією вразливості прохача тимчасового захисту.

Як ми переконалися, цей різновид усного перекладу відбувається в дуже вимогливих і стресових умовах, позначених невпевненістю та страхом. Тому дуже важливо, щоб мовні асистенти чітко усвідомлювали, де пролягають межі їх професійного втручання, і намагалися знайти баланс між перекладачем-каналом і перекладачем-захисником.

Підсумовуючи, можна сказати, що лише діючи як посередник, не займаючи позицію на користь жодної зі сторін, мовний асистент може виконувати свою роботу і дозволити почути голос тих, хто цього найбільше потребує, оскільки, за словами Кармен де лас Ерас: «...не приділяти їм уваги, якої вони потребують, означало б замовчувати несправедливість і бути трішки співучасником тих, хто порушує їхні права» [30, с. 26].

Висновки за розділом 2

Дослідження, проведене в рамках теми, було зосереджене на виявленні та аналізі мовних і культурних проблем, з якими стикаються прохачі тимчасового захисту в Іспанії; функціональних обов'язках мовних асистентів у сприянні інтеграції прохачів тимчасового захисту; мовних бар'єрах (брак українських перекладачів, труднощі з адаптацією юридичних та адміністративних термінів), а також впливі останніх на доступ прохачів

тимчасового захисту до послуг та основних прав; важливості культурної та соціолінгвістичної адаптації власних назв в офіційних документах, підкреслюючи, як правильна транслітерація та культурне розуміння імен може запобігти адміністративним помилкам; функції мовних асистентів, які розмовляють українською та іспанською мовами, у різних сценаріях тимчасового захисту. Це дослідження надає всебічний огляд вирішальної ролі усного та письмового перекладу в контексті тимчасового захисту, пропонуючи низку передових практик для оптимізації допомоги прохачам тимчасового захисту та покращення їхнього досвіду в процесі прийому.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Магістерська робота присвячена важливості письмового та усного перекладу в контексті тимчасового захисту українських прохачів тимчасового захисту в Королівстві Іспанія, особливо в умовах гуманітарної кризи, спричиненої повномасштабним вторгненням в Україну з 2022 року. У цьому дослідженні проаналізовано ключову роль, яку відіграють послуги письмового та усного перекладу у полегшенні доступу прохачів тимчасового захисту до основних прав та послуг, таких як охорона здоров'я, правова допомога та соціальна підтримка.

Дослідження зосереджується на трьох важливих аспектах: переклад українських імен по батькові, підтримка мовних асистентів, які розмовляють українською та іспанським мовами у надзвичайних ситуаціях та переклад документів, що посвідчують особу. Ці аспекти мають вирішальне значення для уникнення помилок, які можуть мати серйозні юридичні та адміністративні проблеми, впливаючи на процес інтеграції та захисту прохачів тимчасового захисту.

У документі розглядається правова база, що регулює надання тимчасового захисту в Іспанії, зокрема Директива ЄС, яка дозволила видати понад 168 000 довідок про тимчасовий захист громадянам України. У цьому контексті аналізуються проблеми та шляхи їх вирішення, пов'язані з правильним перекладом імен та документів, а також роль перекладачів у посередництві між прохачами тимчасового захисту та державними установами.

Методологія дослідження поєднує документальний аналіз, якісні інтерв'ю з прохачами тимчасового захисту та перекладачами, тематичні дослідження та контент-аналіз. Це дозволило виявити специфічні проблеми перекладу по батькові, оцінити функціональні обов'язки і виклики, які постають перед мовними асистентами в надзвичайних ситуаціях, а також запропонувати вдосконалення перекладу документів, що посвідчують особу.

Наукова новизна дослідження полягає в детальному аналізі цих специфічних проблем і пропозиції практичних рішень для оптимізації роботи усних і письмових перекладачів в умовах гуманітарних кризових ситуацій. Результати дослідження можуть бути корисними для державних установ, гуманітарних організацій та практиків з метою підвищення якості мовних послуг, що надаються прохачам тимчасового захисту.

У висновках дослідження підкреслюється важливість адекватної мовної підтримки в надзвичайних ситуаціях і наголошується на необхідності вдосконалення чинних процедур для забезпечення ефективної комунікації та захисту прав українських прохачів тимчасового захисту в Іспанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бочарникова Т. Ф. Формування професійної спрямованості майбутніх перекладачів у дистанційному навчанні. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Вип. 73. С.195-198.
2. Ковтун О. Власне ім'я у художньому творі як перекладацька проблема. *Research Gate* : web-site. URL: https://www.researchgate.net/publication/336927756_Vlasne_im'a_u_hudoznomu_tvori_ak_perekladacka_problema (дата звернення: 26.10.2024).
3. Литвин І. М. Перекладознавство : Науковий посібник. Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
4. Мартинюк, А. П. Проблема смислотворення в комунікації. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія "Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов"*. 2020. Вип. 91. С. 27-41. URL: <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2020-91-04> (дата звернення: 26.10.2024).
5. Міністерство інтеграції, соціального забезпечення та міграції Іспанії : веб-сайт. URL: <https://www.inclusion.gob.es/web/migraciones/reasentamiento-y-otros-programas> (дата звернення: 26.10.2024).
6. Селіванова, О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с.
7. Таблиця транслітерації українського алфавіту латиницею : постанова Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 55. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/243262567> (дата звернення: 26.10.2024).
8. Українська діаспора та тимчасово переміщені особи за кордоном після повномасштабного вторгнення : дослідження. *ALDA* : веб-сайт. <https://www.alda-europe.eu/wp-content/uploads/2023/03/Українська-діаспора->

[та-тимчасово-переміщені-особи-за-кордоном-після-повномасштабного-вторгнення.pdf](#) (дата звернення: 26.10.2024).

9. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / Рафальський О., Калакура Я., Калакура О., Юрій М. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с.

10. Щегель, О. Практична транскрипція корейських імен українською мовою: Порівняння, проблеми і пропозиції. *Мовознавство*. 2009. № 1. С. 76-87.

11. Aprendizaje de segundas lenguas: Lingüística aplicada a la enseñanza de idiomas Susana Pastor Cesteros Universidad de Alicante. Universitat d'Alacant, Servicio de Publicaciones, 2004.

12. Auxiliares De Conversación Extranjeros Enespaña Condiciones Generales Del Programa. *Inicio - Acción Educativa Exterior | Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes* : Sitio web. [URL: https://aee.educacionfpydeportes.gob.es/dam/jcr:d6c5ec55-a598-41e4-b121-6907816b3952/condiciones-generales-24-25.pdf](https://aee.educacionfpydeportes.gob.es/dam/jcr:d6c5ec55-a598-41e4-b121-6907816b3952/condiciones-generales-24-25.pdf) ([Fecha de consulta: 26.10.2024](#)).

13. Barbadillo Ferrer M. Traducción e interpretación en relación con el procedimiento de solicitud de protección internacional : Máster Universitario en Comunicación Intercultural, Interpretación y Traducción en los Servicios Públicos. Especialidad en Inglés-Español (M045). Universidad de Alcalá, 2016.

14. Barsky Robert F. «The Interpreter as Intercultural Agent in Convention Refugee Hearings» [«El intérprete como agente intercultural en las entrevistas en el contexto de la Convención de los Refugiados»]. *The Translator*. 1996. Vol. 2(1). PP. 45-63.

15. Berrey J. W. Psychology of Acculturation: Understanding Individuals Moving between Cultures. *Applied Cross-Cultural Psychology*. B. Richard (Ed.). (pp. 232-253). Newbury Park, CA: Sage, 1990.

16. Bischoff A., Hudelson, P. Access to Healthcare Interpreter Services: Where Are We and Where Do We Need To Go? *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2010. Vol. 7(7). PP. 2838-2844.
17. Bocharnykova T. Las herramientas multimedia como factor influyente en la formación de la orientación profesional de futuros filólogos-traductores. *Accents and Paradoxes of Modern Philology*. 2023. Vol. 1(8). PP. 41-50.
18. Directiva 2001/55/CE del Consejo, de 20 de julio de 2001, relativa a las normas mínimas para la concesión de protección temporal en caso de afluencia masiva de personas desplazadas y a medidas de fomento de un esfuerzo equitativo entre los Estados miembros para acoger a dichas personas y asumir las consecuencias de su acogida. *Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado* : Sitio web. URL: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=DOUE-L-2001-81926> (Fecha de consulta: 26.10.2024).
19. Dudas frecuentes de los desplazados ucranianos en España. *Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones* : Sitio web. URL: <https://www.inclusion.gob.es/web/ucrania-urgente/w/dudas-frecuentes-desplazados-ucrania> (Fecha de consulta: 26.10.2024).
20. Eine psychotherapeutische und juristische. Studie. / Ammer M., usw. (Vol. 28). *Krieg und Folter im Asylverfahren*, 2013. 371 s.
21. El español en el mundo. *Centro Virtual Cervantes* : Sitio web. URL: <http://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/> (Fecha de consulta: 26.10.2024).
22. Emergencia en Ucrania. *UNHCR* : Sitio web. URL: <https://www.acnur.org/emergencias/emergencia-en-ucrania> (Fecha de consulta: 26.10.2024).
23. [Garces. M. A. Los avatares de un nombre: Saavedra y Cervantes. *Revista De Literatura*. 2003. Vol. 65\(130\). PP. 351–374. doi:10.3989/revliteratura.2003.v65.i130.](#)
24. Guía del Auxiliar. Auxiliares de Conversación en España | 2021-22. *Inicio - AVERROES BLOG* : Sitio web. URL:

https://blogsaverroes.juntadeandalucia.es/plurilinguismoalmeria/files/2021/09/GuiaAuxiliar_21-22_ES.pdf (Fecha de consulta: 26.10.2024).

25. Informe de seguimiento de la educación en el mundo 2023: Tecnología en la educación: ¿Una herramienta en los términos de quién? París, UNESCO, 2024. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000388894> (Fecha de consulta: 26.10.2024).

26. Instrumento de Adhesión de España a la Convención sobre el Estatuto de los Refugiados, hecha en Ginebra el 28 de julio de 1951, y al Protocolo sobre el Estatuto de los Refugiados, hecho en Nueva York el 31 de enero de 1967: Acuerdo Internacional of 28.07.1951 : as of 26 March 2014. *Boletín Oficial del Estado*. 1978. 21 October. URL: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-26331> (Fecha de consulta: 26.10.2024).

27. ISO 9:1995. Information and documentation — Transliteration of Cyrillic characters into Latin characters — Slavic and non-Slavic languages. *ISO: Global standards for trusted goods and services* : web-site. URL: <https://www.iso.org/standard/3589.html> (Access date: 26.10.2024).

28. Kahale Carrillo D. T. El nuevo sistema del Derecho de Asilo y de la Protección Subsidiaria. Santiago de Compostela: Andavira Editora, 2017. 245 p.

29. La equivalencia incalculable: el concepto de equivalencia traductora desde la deconstrucción. *UVaDOC Principal*. URL: <http://uvadoc.uva.es/handle/10324/23146> (Fecha de consulta: 01.11.2024).

30. Las Heras C. «Solicitantes de asilo, refugiados, apátridas: una Babel invisible». En: González, L. y Las Heras, C. (Eds.). *Traducción e Interpretación contra la Exclusión Social*. Madrid: Centro Virtual Cervantes, 2010. URL: <https://cvc.cervantes.es/lengua/tices/heras.htm> (Fecha de consulta: 26.10.2024).

31. Las Heras Navarro Carmen de. Traduciendo para los refugiados: servicio de traducciones de la Comisión Española de Ayuda al Refugiado. *Puntoy coma* : Sitio web. URL: http://ec.europa.eu/translation/bulletins/puntoycoma/119/pyc1196_es.htm (Fecha de consulta: 26.10.2024).

32. León Pinilla, R., Jordà Mathiasen, E., & Prado Gascó, V. (2016). La interpretación en el contexto de los refugiados: valoración por los agentes implicados. *Sendebarr*, 27, 25–49. <https://doi.org/10.30827/sendebarr.v27i0.4921>.
33. [León-Pinilla, R.](#), Soto-Rubio, A. & PRADO-GASCO, V., nov 2020, En: International journal of environmental research and public health. 17, 2, 17 p., 8365.
34. Lifelong Learning Programme (2008-2010). *European Commission* : web-site. URL: http://ec.europa.eu/education/tools/llp_en.htm (Access date: 26.10.2024).
35. Martín A.(2000). La interpretación social en España. *La traducción y la interpretación en España hoy: perspectivas profesionales*. Dorothy Kelly (ed.), (PP. 207-223). Granada: Comares.
36. Minas H., Stankovska M., Ziguras S. Working with interpreters: Guidelines for mental health professionals. Victoria: VTPU, 2001. URL: https://www.researchgate.net/publication/242708772_Working_with_Interpreter_s_Guidelines_for_Mental_Health_Professionals (Access date: 26.10.2024).
37. Ortografía de la lengua española. *Real Academia Española* : Sitio web. URL: <https://www.rae.es/ortografia/transfereencia-y-traduccion-de-antroponimos-extranjeros> (Fecha de consulta: 26.10.2024).
38. Presentación de la solicitud. *Ministerio del Interior* : Sitio web. URL: <https://proteccion-asilo.interior.gob.es/es/proteccion-temporal/presentacion-de-la-solicitud/> (Fecha de consulta: 26.10.2024).
39. Protección temporal para ucranianos en España: guía completa. Parainmigrantes : Sitio web. URL: <https://www.parainmigrantes.info/proteccion-temporal-en-espana-guia-completa/> (Fecha de consulta: 26.10.2024).
40. [Protección Temporal](#). Diccionario panhispánico del español jurídico : Sitio web. URL: <https://dpej.rae.es/lema/proteccion-temporal> (Fecha de consulta: 26.10.2024).
41. Real Decreto 724/2020, de 4 de agosto, por el que se aprueba el Reglamento de la Oficina de Interpretación de Lenguas del Ministerio de Asuntos

Exteriores, Unión Europea y Cooperación. *Legislación Consolidada* : Sitio web.
URL: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2020/BOE-A-2020-9271-consolidado.pdf>
(Fecha de consulta: 26.10.2024).

42. Temporary protection for persons fleeing Ukraine - monthly statistics.
Eurostat : web-site. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Temporary_protection_for_persons_fleeing_Ukraine_-_monthly_statistics (Access date: 26.10.2024).

43. Tribe R. Mental health of refugees and asylum-seekers. *Advances in Psychiatric Treatment*. 2002. Vol. 8(4). PP. 240-247.

44. Valero Garcés C., Wahl-Kleiser L. Desencuentros culturales en el ámbito de la salud: las voces de los profesionales sanitarios y los pacientes extranjeros. *Panace@*. 2014. Vol. XV. n.o 40.

45. Valero Garcés, Carmen (ed.). Traducción e interpretación en los servicios públicos en un mundo interconectado = Public service interpreting and translation in the wild wired world. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá, Servicio de Publicaciones, 2011. 345 p.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Засвідчення присяжного перекладача

Certificación

«Don/Doña (nombre y apellidos),
Traductor/a-Intérprete Jurado/a de (idioma) nombrado/a por el
Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación, certifica que la que antecede es
traducción fiel y completa al (lengua de destino)
de un documento redactado en (lengua de origen).

En (lugar), a (fecha)»

Firma.

ДОДАТОК Б

Затверджена таблиця транслітерації українського алфавіту латиницею
Постанова Кабінету Міністрів України "Про упорядкування транслітерації
українського алфавіту латиницею" (N 55 от 27.01.2010 г.)

Український алфавіт	Латиниця	Український алфавіт	Латиниця
А а	A a	М м	M m
Б б	B b	Н н	N n
В в	V v	О о	O o
Г г	H h	П п	P p
Ґ ґ	G g	Р р	R r
Д д	D d	С с	S s
Е е	E e	Т т	T t
Є є	Ye - на початку слова ie – інші позиції	У у	U u
Ж ж	Zh zh	Ф ф	F f
З з	Z z	Х х	Kh kh
И и	Y y	Ц ц	Ts ts
І і	I i	Ч ч	Ch ch
Ї ї	Yi - на початку слова i - інші позиції	Ш ш	Sh sh
Й й	Y - на початку слова i - інші позиції	Щ щ	Shch shch
К к	K k	Ю ю	Yu - на початку слова iu - інші позиції
Л л	L l	Я я	Ya - на початку слова ia - інші позиції

Транслітерацію прізвищ та імен осіб, а також географічних назв необхідно здійснювати шляхом відтворення кожної букви латиницею.

Важливо:

- буквосполучення " зг " відтворюється латиницею "zgh" (наприклад, Згорани - Zghorany) на відміну від "zh" - відповідає букві "ж";

- м'який знак і апостроф латиницею не відтворюються.

ДОДАТОК В

Transliteration Of Cyrillic Characters Into Latin Characters

Based on ISO 9 (Transliteration of Cyrillic characters into Latin characters – Slavic and non-Slavic languages). The table below shows in excerpts the current edition of 1995 which cancels and replaces the edition of 1986.

Cyrillic		Latin		Unicode			
А	а	A	a	0410	0430	0041	0061
Б	б	B	b	0411	0431	0042	0062
В	в	V	v	0412	0432	0056	0076
Г	г	G	g	0413	0433	0047	0067
Д	д	D	d	0414	0434	0044	0064
Е	е	E	e	0415	0435	0045	0065
Ё	ё	Ě	ě	0401	0451	00CB	00EB
Ж	ж	Ž	ž	0416	0436	017D	017E
З	з	Z	z	0417	0437	005A	007A
И	и	I	i	0418	0438	0049	0069
Й	й	J	j	0419	0439	004A	006A
К	к	K	k	041A	043A	004B	006B
Л	л	L	l	041B	043B	004C	006C
М	м	M	m	041C	043C	004D	006D
Н	н	N	n	041D	043D	004E	006E
О	о	O	o	041E	043E	004F	006F
П	п	P	p	041F	043F	0050	0070
Р	р	R	r	0420	0440	0052	0072
С	с	S	s	0421	0441	0053	0073
Т	т	T	t	0422	0442	0054	0074
У	у	U	u	0423	0443	0055	0075
Ф	ф	F	f	0424	0444	0046	0066
Х	х	H	h	0425	0445	0048	0068
Ц	ц	C	c	0426	0446	0043	0063
Ч	ч	Č	č	0427	0447	010C	010D
Ш	ш	Š	š	0428	0448	0160	0161
Щ	щ	Ŝ	ŝ	0429	0449	015C	015D
Ъ	ъ	"		042A	044A	02BA	
Ы	ы	Y	y	042B	044B	0059	0079
Ь	ь	'		042C	044C	02B9	
Э	э	È	è	042D	044D	00C8	00E8
Ю	ю	Û	û	042E	044E	00DB	00FB
Я	я	Â	â	042F	044F	00C2	00E2

ABSTRACT

The armed conflict in Ukraine, which began in 2022, has caused one of the most serious humanitarian crises in Europe in recent decades, displacing millions of people both inside and outside the country. Translation and interpretation services have become, in the light of this situation, critical factors in ensuring that applicants for temporary protection have access to basic services such as health and legal assistance and social support in the Kingdom of Spain. In the absence of adequate communication, they face additional obstacles that increase their vulnerability and impede their integration within the foreign socio-linguistic space.

The importance of the study of interpretation and translation in the context of temporary protection is due to the continuing global challenges, the importance of language support for rights and access to services, and the need to support and improve the effectiveness of interpreters in crisis situations. This study is an important step in improving the conditions and quality of assistance to those who need it most.

The aim of the study was to examine the legal and practical framework of temporary protection provided to applicants seeking temporary protection from Ukraine and the role of interpretation and translation in this context; to analyze the problems and solutions related to the translation of Ukrainian patronymics; to assess the importance of the job and the challenges faced by conversation assistants in emergency situations; to examine the procedures and difficulties of translating identity documents and to suggest ways to improve them.

It was these objectives that allowed us to define a set of research methods such as documentary analysis, case study and content analysis to identify and analyze recurring patterns and themes in the data collected.

The scientific novelty of the study consisted in identifying and analyzing specific problems related to the translation of patronymics, the evaluation of the translator's role and the translation of identity documents in the context of the

Ukrainian invasion. In addition, practical solutions are proposed to improve the effectiveness of interpretation and translation in a humanitarian crisis.

The practical importance of the study lies in the possibility of further use of its materials to improve the quality of translation and interpretation services for applicants for temporary protection. This applies to patronymic translation strategies, training and support for Ukrainian and Spanish-speaking conversation assistants, as well as best practices in translation of identity documents.

The topic of the research was presented during the given speech at the 10th International Scientific Conference FICTIONAL PHENOMENA IN HISTORY AND MODERNITY (“ETHNOIMAGOGRAPHIC DIMENSION”) held on April 12, 2024 by the Department of Romance and Germanic Philology of the Kharkov V. N. National University. Karazin and the article was published on the same topic.